

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Bedae expositionum super Matthaeum libri IIII - Cod. Aug.
perg. 237**

Beda <Venerabilis>

[S.l.], [9./10. Jh.]

Liber secundus

[urn:nbn:de:bsz:31-14247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-14247)

EXPLICIT LIBER PRIMUS. INCIPIT SECVNDVS.

CUM AVT E DESCENDISSET DEMONTE. VSO: DNE SIUIS POTES ME MUN
dare. Istud miraculū potest intellegi. p' utrūq; sermonē dñi factū eē.
n̄ solū quē math. uerū & iā quē lucas int̄ponit. Licet' alio loco lucas
marcusq; cōmemorauerint illud. Mystice descensio dñi demonte. incar
nationē dñi sigf. Et p' hęc secutę s̄ eū t̄rbę multę. Quia p' quā ūbū
caro factū ē & habitaū in nob. qui ante tantū in iudea notus. p' amira
bilis fact' ē in unūsa t̄ra. Si uis inquit potes me mundare. De uoluntate
dñi. n̄ quasi incredulus dubitaū. sed q̄si c̄luuionis sue c̄sciū n̄ p̄sumit.
Et extendens ih̄s manū. t̄ligit eū dicens. volo mundare. Extendit cura
tionis manū. quia misericordie sue. p̄tendebat affectū. T̄ligit egrotū.
qui in potestate habuit sanitatis effectū. Dixit. volo. mundare. In uolo. osten
dit pietatis clem̄tia. In mundare. maiestatis sue potentia. quia ipse dixit
& facta s̄. Non ut aliqui putant iungendū. & legendū ē. volo mundare.
sed separati. Ut primo dicit. volo. Deinde imperet. mundare. Volo aut̄
pp̄t̄ fortimū d̄t. qui d̄t̄ d̄i filiū n̄ uolū uoluntatis eē cum patre.
Mundare. pp̄t̄ arriū qui eū m̄nore eē patri dogmati labat. quia n̄ si
equalis eē patri. n̄ imperaret ut d̄s. Tangit pp̄t̄ manich eū. qui dixit.
n̄ eū uerū habuisse corpus. qd̄ si ita eē n̄ tangeret' aliquē. **E**t ait illi
ih̄s. uide nemini dixeris. Et reuera qd̄ erat necesse. ut sermone iacta
ret. qd̄ corpore p̄fererat. n̄ si ut doceret' nos n̄ solū a mercede ab
stineam' pecunie. sed d̄ia & gratie. **S**ed uade ostende te sacerdoti.
& offer' munus qd̄ p̄cepit moyses in testimoniū illis. 111. ob causas
misit eū ad sacerdotes. Primū quia lex p̄cipiebat. ut mundati ale
p̄na. offerrent sacerdotib; munera. Deinde ut lepsū uiderent

mundatū. & saluarentur credentes. Aut si n̄ crederent. inexcusabi-
 les eēt. Et ne legē frangerē uideret. si quē mo uel quomodo dñs
 mosaicū uideat adhibere sacrificiū. cū id ecclā n̄ receperit. memi-
 nerit illius sacro sc̄m corporis sacrificiū. n̄dū in ara crucis oblatū.
 nec eē aptorū c̄testatione & fide credentiū c̄firmatū. Mystice
 uir iste peccatis languidū. genus humanū designat. qđ octenta
 manu saluatoris. hoc ē incarnato dī uerbo. humanāq. c̄tingente
 naturā. ab erroris prisca uarietate mundatū ē. & sacerdoti osten-
 sū. de quo dñs. tu es sacerdos in aeternū. cui offerunt corpora sua.
 hostiā uiuentē. sc̄m. dō placentē. **Cū** aut̄ introisset capharnaū.
 usq. & male torquetur. Querit quomodo c̄ueniat. qđ math ipsū
 centurionē ad dñm accessisse dicit. Cū lucas nuntios ad eum
 misisse narrat. Sed pie querentib. patet. qđ math causa breuitatis
 dicit accessisse ipsū. cui uoluntas licet alius deferentib. placitū
 ē ad dñm. Sic enī emorosa quia credidit. magis dñm c̄ligit.
 quā turbæ a quib. p̄mebat. Ita centurio quo magis credidit. eo
 magis accessit. Dñe puer m̄s iacet. n̄ in una tantū re miserabilis
 qđ iacet. Sed malia qđ paralyticus. Tercia qđ
 male torquetur. Et hoc ideo ut angustias
 animæ suæ demonstrare. & beniuolentiā
 dñi inuitare. Sic dicit p̄latos sibi sub-
 iectis misereri. **Et** ait illi ih̄s. ego uenā &
 cumbo eū. Magna dñi sublimitas. sed ^{et minor} maior
 humilitas. qui solo uerbo ualebat curare.
 non dedignat̄ seruū languentem uisitare.

INCIPIIT SECVN
 DNE SIUU POTIS ME
 trūq. sermo dñi factū ē
 p̄ponit. Licet dñs uoluit
 descensio dñi dñm
 be multq. Quia p̄
 tū in uidea uocis. p̄
 es me mundare. Desce
 uos sue c̄seruū n̄ p̄
 lo mundare. Excedit
 at affectū. T̄git eg
 volo mundare. In uo
 sue potētiā. quia ip̄
 legendū ē. volo mu
 mperit. mundare. Vo
 uitas eē cum patre
 eri dogmati. Sabit. qu
 p̄t p̄t manib. quide
 m̄n q̄m d̄q̄m. Licet illi
 uesse. ut ferre ne uicta
 f̄ n̄ solū a mercede ab
 ade ostende te suade
 nomū illis. III. de casu
 p̄p̄char. ut mandati de
 male ut ip̄sū ad dñm

Respondens centurio ait. dñe n̄ sū dignus vt intres subiectum meum.
Prop̄t̄ utq̄ c̄scientiā gentilis. n̄ ausus ē hospite habere xpm̄. cui & si
fide p̄ditus. n̄ dū tam sacram̄tis erat inbutus. Sed tantū die uerbo & sa
nabit̄ p̄uer̄ m̄s. Magna fides centurion̄s qua ubi opus in xpo c̄fitūm.

Nā & ego homo sū sub potestate c̄stitutus habens sub me m̄lites. Hom̄nē
se potestati subditū dic. & tam̄ se m̄norib. posse imperare. vt subaudit̄
quanto maḡs om̄ps d̄s sup̄ om̄a. p̄ angelicā dicere m̄litiā. infirmitati ut
recedat. & recedit. & sanitati ut ueniat. & uenit. vnde sequit̄. **E**t dico huic
uade & uadit. & alio. ueni. & uenit. & seruo meo fac hoc & fac. Vult osten
dere d̄m̄ posse implere. qd̄ uell̄. n̄ tantū p̄ corporis aduentū. sed & iā
p̄ m̄ysteria angelorū. **A**udiens aut̄ ihs̄ mirat̄ ē. Mirat̄̄ intelligentiā
sue maiestatis. qd̄ & nob̄ m̄randū significat. Tales motus cū d̄cō dicunt̄.
n̄ s̄ signa p̄ turbati animi. sed docentis magistri. **E**t sequentib. se dicit.
n̄ inueni tam̄ fidē in isrl̄. Non de om̄ib. r̄tro patriarchis & p̄ph̄etis
loquit̄. sed de om̄ib. aem̄ p̄sentis. quia p̄legē instructi n̄ credebant. cen
turio. xpo m̄ime docente credidit. Spontaneā gentiū fidē significans.

Dico uob̄ qd̄ multi uenient ab oriente. isrl̄. id̄ ex om̄ib. gentib. sic oportet
euangeliū p̄dicari. t̄ ab oriente qui statim in lumi
nati transeunt. & ab occidente hi qui passiones
p̄ fide usq̄ ad mortē tolerauer̄. Recubent.
n̄ carnalit̄ iacentes. sed spiritualit̄ recalescentes.

Fili aut̄ regni eiciunt̄. vsq̄. & stridor̄ dentiū.
F̄lios regni iudeos d̄t. in quib. antea regnaū d̄s.
Stridor̄ dentiū. & fl̄cus oculorū. uerū demonstrant
resurrectionē m̄brorū. Interiorē quoq̄. tenebras

diē cecitate cordis. exteriores quoq. noctē ad aeternae damnationis.
 Vbi duplex ostendit gehenna. id n̄mū frigiditatis p̄stridore dentū. & into-
 lembilis eē feruoris p̄fletū oculorū. ut beatus iob ait. ad calorem n̄mū
 transeunt ab aquis niuiū. **E**t dicit ih̄s centurioni. vsq. & sanatus ē puer
 ex illa hora. Probat fides d̄ni. & roborat̄ sanitas serui. Mystice cen-
 turio electos ex gentib. ostendit. qui quasi centenarius m̄lne stipati.
 spiritaliū s̄ uirtutū p̄fectione sublimes. **E**t cū uenisset ih̄s in domū
 p̄tri. uidit socrū ei iacentē. vsq. & surrexit & m̄strabat eis. Dom' p̄tri.
 circūcisio. quae apostolatui ei' tradita erat. Socrus uero ei' sinagoga ē.
 quia illa quo dammodo mā^ē ecclē. quae a uero sponso talit̄ cōm̄dat̄ p̄tro.
 Tu es p̄trus. & sup̄ hanc p̄trā aedificabo ecclēam meā. Porro socrus p̄tri
 in sinagoga febricitabat. quia p̄sequens ecclēam in uindicta facib. laborabat.
 Vnde d̄r. filii matris m̄e pugnauer̄ c̄tra me. Cui' manū d̄ns colligit.
 quia carnalia ei' op̄era in spiritalē usū c̄uertit. Quae eis resurgens
 m̄strabat. quia n̄ cotidie p̄spiritalē officiū credens d̄no m̄strat.
Monitū aū. vna quaeq. anima quae carnis c̄cupiscentiis m̄litat. quasi fe-
 bris. aestuat. sed ad tactū diuinae misericordiae c̄ualescens. p̄tinentiae
 frena. lasciuia carnis c̄stringit. & ipsis m̄bris quib. seruiens immundi-
 ticiae ad iniquitatē. seruit n̄ iustis inuitā p̄na. **V**espere aū facto
 obtulor̄ ei multos de demonia habentes & eiciebat sp̄s uerbo. & om̄s male
 habentes curauit. Om̄s n̄ mane. n̄ meridie. sed ad uesperā curauit. quando
 uerus sol occubuit. ille qui d̄x. quādiu in mundo sū lux sum mundi.
 In cui' occasu plures sanant̄ egroti quā ante. quia in carne uiuens paucos
 iudeorū docuit. p̄ ea p̄orb̄ ē gentib. salutis dona p̄misit. **V**idens aū ih̄s
 turbas multas circū se. iussit discipulos suos ire trans fretū. Exhortatio

ihū semp ē. vt amarus sc̄ti fluctus. inconfuso fidei nauigio transiam'.
quo adlit' paradisi ipso gubernante p̄ueniam'. **E**t accedens un' scriba
ait illi. magist' sequar' te quo cūq. ieris. Qd̄ matheus d̄t tē istud gestū eē.
quando iussit vt irent. Lucas uō ābulantib. illis inuia. n̄ ē c̄trariū.
q̄d̄ utiq. ābulabant ut uenirent ad fr̄ctū. Scriba iste. d̄ciss̄ & d̄nē se
quar' te. n̄ fuisse & repulsus. sed quia magistrū unū de plurib. ḡsti
mabat. & erat litterator? & n̄ spiritalis auditor. ideo n̄ habet locum
in quo possit ih̄s reclinare caput suū. **E**t d̄t ei ih̄s. vulpes foueas ha
bent. & c̄. Ac si d̄ciss̄ &. quid p̄p̄t diuitias sc̄ti uis me sequi cū tanq̄
sim paupertatis. vt nec p̄prio uiar' tecto. Possū' iuxta allegoriā
p̄ vulpes hereticos accipere significatos. qui n̄ h̄l in uirtutib. xp̄i. sed
in sua c̄fidentes astutia. uelut vulpis callida. seducere satagunt. Per
uolucres malignos sp̄s. qui in cordib. iudeorū domicilia habent. ubi
habituaculū n̄ inueniunt caput xp̄i d̄i. **A**lius aū de discipulis ei' ait illi.
D̄nē p̄mitte me primū ire. & sepelire patrē meū. Non discipulatū
respuit. sed expl̄ca primū patr̄ni funeris p̄k̄ate. liberior hunc
adsequi desiderat. in quo & filius hom̄nis caput reclinat. quia mei
humili pectore diuinitas familiarī quadā requiescit mansione.
Ih̄s aū ait illi. sequere me & dimitte mortuos sepelire mortuos suos.
Mortuos enī sepelire ē. peccatores in peccatis suis fouere. q̄d̄ illi fa
ciunt. qui iustificant impiū p̄ muneribus. & iniqua gerentes be
nedicunt. **E**t ascen^{den}te eo in nauiculā secuti s̄ eū discipuli eius.
Mare q̄d̄ d̄ns cū suis transire desiderat. p̄sentis sc̄ti tenebrosus ac
cipit' aestus. Nauicula quā ascendunt. nulla melius quā dom̄ice
passionis intellegit'. Arbor de qua alibi d̄t. si quis uult p̄ me uenire. & c̄.

ecce motus factus est magnus in mari. ita ut nauicula operiretur
 fluctibus. Illa tempestas non ex se orta est. sed potestati paruit impe-
 rantis. quatenus se esse terrae marisque dominum civitatis ostenderet.

ipse vero dormiebat. O res mirabilis. ut qui nunquam obdormit.
 dormiunt. Dormiebat ^{ergo} uero corpore. ut aptos euigilare faceret.

Precepit autem. ne nos unquam a nullo dormiamus. dormitio uero eius
 mortem significat. quam dormiunt. cuius caro non uidet corruptionem.

Et accesserunt & suscitauerunt eum dicentes. Domine salua nos perimur. Suscitant
 dominum ne fluctuum feritate disperiant. quia cuius mortem uiderant.

maxime uotis resurrectionem quaerebant. ne eius morte carnali. mens
 eorum in perpetuum periret morte spiritali. Et ait illis Iesus. quid timidi
 estis modice fidei. mare dicitur nec dum habetis fidem. Lucas autem. ubi est uera

fides. Ita si potentem me in terra esse creditis. quare non in mari. si me esse
 uere dominum & creatorem omnium suscepistis. quare non omnia a me facta in

mea esse potestate creditis. quare dubitatis pusillae fidei. fragiles in
 fide corripuntur. Alieni omnino ^{afide} pugnant. Sic iudaei & heretici.

Tunc surgens imperauit uentis. trit. Ventum quippe surgens increpauit.
 quod pro sua resurrectione diaboli strauit superbia. Tempestatem aquarum cessa-
 re fecit. dum surgendo de sepulchro iudaeorum rabie labefecit. Porro

homines mirati sunt trit. Non discipuli. sed nautae. dicentes qualis est iste.
 qui sic homo uidetur. & sic deus potentiam ostendit. Sunt allegorice

qui hanc nauiculam presentem uolunt significare ecclesiam. Ventos malignos
 spiritus. & homines iniquos. qui desiderant. ut fluctibus. mergat & pressuris
 sanctae ecclesiae. Sed licet Iesus ad tempus auxiliium subtrahendo dormire uideretur.

precibus. tamen honestis suscitatus. malignorum spirituum inuentionem compescere
 facit. & persecutorum iras mitigat. & flamme auri spiritus sancti. ecclesiam ad

aeternae quietis portum usque perducit. Tropoloice autem nos singuli

catholica fide imbuti. nauē cōscendim. mare cū ihū transire conamur.
qui nob quasi int̄ aequoris fremitus obdormit. quando creb rescente
immundorū spūū t̄ prauorū hominū imp̄ū. int̄ medias. uirtutum
nisus fidei splendor obtenebrescit. spei celsitudo cōtabescit. Verū
int̄ hui' modi pcellas necesse ē ut illū sedulo excitem. qualit̄ ipse gub
nator nob salutis indulgēt laus. & de tumultib, uitiorū liberati. ad
m̄ remur ei' circa nos benuolentias. & m̄rantes gr̄as agam'. **E**t cū ue
niss̄ & transfr̄ū in regione gen̄as̄enorū. Gens̄a urbs ē arabis̄ trans
iordanē ^{u + iuxta} iuncta montē galaad. quā tenuit trib, manasse. n̄ longe
a stagno tiberiadis. inq̄t porci p̄cipitati s̄. Significat gentes. quas dñs
p' somnū passionis. & gl̄am resurrectionis p̄dicatores dignatus ē ui
sitare. Vnde bene gens̄a int̄ptat̄ colonū ciciens. t̄ aduena p̄pinquas̄.
Diabolus colonus. qui in gentib, habitabat. Aduens̄ gentes erant. idola
dimittentēs creatorē suū libent̄ recognoscentes. cui n̄c sine fine laudare
cōstitent'. **O**ccurrent̄ ei duo habentes daemona. Quid mare & luc. unū cō
memorant. Intellegas unū famosioris p̄sonae. quē regio illa maxime
dolebat. Sed allegorice. sic unus adaemono possessus. sic & duo illi po
puli gentiles. idolis occupati. typū n̄ incūerent̄ exprimunt.

Demonum̄ excuntes saeu n̄ms. Ista duo homines qui adaemonib, uocabant'.
duorū populorū n̄ incūerent̄ figurā gestauer̄. gentilis qui diabolicis
doctrinis inlusus. idola p̄cō colebat. & iudaici. qui cōceptor̄ diuinae legis
sēp exstiterat. qui n̄ in domo. id̄ in sua cōscientia habitabant. sed in monu
mentis. hoc ē in operib, delectabant' mortuis. Quid enī s̄ corpora nisi se
pulchra mortuorū. Saeu n̄ms. quia diuinas t̄ humanas leges p̄hibilo
ducebant. quae p̄uincula significat̄ sunt. **I**ta ut nemo possit p̄uia illa
transire. Ante aduentū n̄aq, saluatoris. p̄ph̄is & p̄dicatorib, sc̄is gentilitas
inuiā fuit. quia cuiquā cū saeuia furoris oboedire recusauit. & compedes

ac catenas rupit. let leges humanas. & ut lucas scribit. agebat demonio
 in deserto. quia transgressis legibus. iam uulgare consuetudine. excessit
 cupiditatum sceleribus. **E**t clamauerunt dicentes. quod nobis & tibi fili dei.
 Non est ista confessio voluntatis. quia primum non sequitur contentis. sed extortio
 necessitatis. velut serui fugitui. si per multum temporis dominum uident suum.
 Nihil aliud nisi de uerbis. deprecabantur. sic demones dominum intris cer
 nentes uersari. adiudicandos se uenisse credebant. **V**enisti ^{huc} ante tempus
 torquere nos. Sciebat enim diabolus. esse sibi certam in iudicio dei damnationem
 futuram. cui per esaiam dicitur. Vae qui per dantis. nonne & ipse per daberis. Sed dispen
 sationem diuini consilii. quae nobis manifestanda erat. scire non potuit. unde do
 mini aduentus potentiam praesens. ad suam tendere damnationem.
Erat autem non longe ab eis grex porcorum. usque. mitte nos in gregem porcorum. Mare
 dicitur. circa montem fuisse gregem porcorum. Cui nihil repugnat quod lucas dicit
 in monte. Grex enim tam magnus fuit. ut aliqui essent in monte. Aliqui cir
 ca montem. **E**t ait ihesus. ite. Erubescat marcheus. qui hominum & besti
 arum unam diem esse substantiam. dum per unum hominis salutem. duo milia. ut
 marcus commemorat porcorum suffocantur. In quorum tam interitu
 immundi homines indicantur. Non in eum accipi & diabolus potestate
 adpendum. nisi qui more porci uocent. & montem superbiae pascatur.
At illi exeuntes. abierunt in porcos. usque. & mortui sunt in aquis. Et tunc ad de
 monum dominatione liberata. sacri legos suos ritus in abditis agunt
 qui christo credere nolunt. Et notandum est. quod nec peccatoribus. nocere
 possunt demones. quanto magis hominibus. nisi cessata ad dei potestate.
 quam in nobis bonus deus occulta iustitia dare potest. iniuste non potest.
Pastores autem fugerunt. & uenientes in ciuitate. nuntiauerunt omnia. & de his
 qui demona habuerunt. Quod pastores porcorum fugientes ista nuntiant.
 signum quosdam & iam primates impiorum. quaque christiana lege fugiant.

quod potentia tam ei' p'gentes stupendo & mirando p'dicare necessant.
Et ecce tota ciuitas. exiit ob uia ihu & uiso eo rogabant ut transiret a finib. eoru.
ut n'nulli arbitrant' n' supbia hoc faciunt. sed humilitate consci' fragilitatis
sue iudicantes se p'sentia d'ni indignos. qd' & p' d'ro etigisse legim'. quan
do dixit. Exi a me d'ne quia homo peccator sum. Mystice au' qd' geresani
inueniri homine uestitu. & mte sana sedere ad pedes ihu. ut luc' d'c. & cog
noscentes qd' factu' sit. rogant ihm ut discedant ab eis. sig' multitudi
ne u'usta uita sua honore. & xp'iana lege pati nolle nec im
plere posse. Admirantes tam' fidele' populū a pristina p'dita con
uersatione sanatu'. **E**t ascendens in nauicula transiit & uenit
in ciuitate sua. Hic ort' questio. quia mare d'c qd' factu' sit in caphar
nau. que difficilius solueret'. si math nazareth nom' nar'et. Nunc
uero uenens in galilea. recte d'r uenisse in sua ciuitate. In quo
cu'q. eni' oppido galilee est. p'sertim quia & ipsa capharnaui ita ex
cellebat in galilea. utraque m'tropolis haberet'. tideo sua d'c
quia maxima in capharnaui t' finib. ei' miracula fecit. **E**t ecce
obtuler' ei paralyticu' iaceme in lecto. Paralytici hui' curatio. p'
carnale ^{uirtutem} meritū ad xpm suspirantis anime saluationē significat.
Que primo m'zistris. id' bonis doctorib. indig' qui eā xpō adferant.
Qui bene. iiii. marco narrante repperiunt'. siue quia. iiii. libris
euangeli omis p'dicatorū uirtus firmat'. siue qd' iiii. uirtutib.
fiducia m'tis ad p'merenda sospitate erigit'. Sobritate. iustitia.
sapientia. & uirtute. quib. utilius n'h' l. ē. inhumana uita.
Et uident' ih' fide illorū dixit paralytico. confide fili. remittunt'
tibi peccata tua. Lucas d'c homo. Quod si quem mouit. sciat simul
utrūq. illū dicere posse. & confide fili. & dimittunt' tibi tua
peccata homo. **E**t ecce quidā describis dixer' intra se. hic.

blasphemat. Quid dicant eē blasphemiā. marcus cōsequēt̄ exponit
 dicens. Quis inquit potest dimittere peccata nisi solus d̄s. Haec
 cōmemorantes. qui eū tantū hominē putabant. licet nescientes.
 verū dicebant. quia nemo potest dimittere ^{peccata} nisi solus d̄s. & q̄b̄
 ipse dat potestātē dimittendi. & ideo xpc eē pbat̄ uerus d̄s. di
 mittens peccata quasi d̄s. **E**t cū uidiss̄ & ih̄s cogitationes eorū. ir̄t.
Ostendit se d̄m qui potē occulta cordis cognoscere. & quodammodo
 tacens loquit̄. dū uas cogitationes intueor. ex uob̄ intellegite
 quid paralyticus cōsequat̄. **Q**uid ē. facilius dicere dimittant̄
 tibi peccata. aut dicere surge & ambula. Vtrū sint paralytico pec
 cata dimissa. solus nouerit qui dimittebat. Surge autē & ambula.
 tū ille qui surgebat. quā hi qui uidebant. ad p̄bare poterant.
 & ideo fit signū carnale. ut p̄bet̄ spiritale. & dat̄ intellegi.
 quia p̄ peccata corporū debilitates uenire. Idcirco primo dimit
 tunt̄ peccata. ut sanitas restituat̄. V. siquidē s̄ differentie cau
 sarū p̄ quib̄ in hac uita corporalib̄ molestus affligimur. aut au
 genda merita. p̄ patientiā. ut beato iob. Aut ob custodia uirtutum.
 sic ap̄to paulo dat̄ ē stimulus carnis s̄us angelus satan̄ colaphi ians.
 ne magnitudine reuelationū extolleret̄. Aut ad corrigenda pec
 cata. sic maria soror aaron. p̄pter temeritatis uerba lepra percussa
 ē. Aut ad gloriā d̄i. sic infirmitas lazari. n̄ ad mortē. sed p̄ gl̄a d̄i
 fuit. Aut ad inchoationē aeternae dāpnationis. q̄d reprobōrū ē
 p̄priū. sic antiochus & herodes. p̄senti miseria. cunctis osten
 debant. q̄d passum p̄ p̄ duo erant in gehenna. unde d̄r̄. du
 plici cōtricionē c̄tere eos. **V**t sciatis autē quō filius hominis.
 habet̄ potestātē. usq; & uade in domū tuā. Tolle aut lectū tuū
 ut q̄d fuit testimoniū infirmitatis. sit probatio sanitatis.

† in viciis

Vade in domum tuam. Ne christiana fide curatus inuis iudaica perfidia iam moreris.
Spiritaliter sanus qui languentem domum reportat lectum. cum anima peccatorum remissione accepta. Ad vitam suam custodia. cum ipso se corpore refert. nequid pro uenia. unde neru ^{iuste} ferat arbitrat. **V**identes autem turba timebant. **Q**uam admiranda diuine potentie uirtus. ubi nulla inueniente mora. tam festina comparat salus. **E**t cetera transiit inde ihs. uidit sedentem hominem in theloneo. matheum nomine. **Q**ui ait. sequere me: la misericordie intuitu aspectu humani studii dedit. & temporalibus lucris inhiantem. sic. ^{pccatorum} ut negationis ractu agnosceret respectu. telos enim grece. lat uaccigal in ipso. Matheus hebraice. donatus dicitur lat. nec in merito. qui tantum supernae gratie munus accepit. Porro ceteri euangelistae propter honorem eius noluerunt eum uulgato nomine appellari. sed leui dixerunt. Ipse utro se matheum & publicanum nominat. secundum quod asalomone percipit. Lustus accusator sui est in principio. & ut in se ostendat nullum defectu dispensare debere. cum ipse de publicano sit inaptum committat. Leui in ipso additus. siue assumptus. sig. quod assumptus est per electionem a domino. & additus numero apostolorum. **E**t surgens secutus est eum. Lucas dicitur. relictis omnibus. secutus est eum. Sequi enim imitare est. & bene sequebatur dum relinqueret propria qui rapere solebat aliena. ^{humana} & quomodo sequendum sit docuit. quod ceterpens negotia secularia. factus est fidelis domitorum dispensator talentorum. **E**t factum est discubente eo in domo. ecce multi publicani. intrant. Lucas dicitur. et in domo leui factum est grande cuiuius. & sig. quod christe in affectu credentium recumbit. ut fruatur bonorum operum spirituali cuius. quo diues egli. pax autem epulatur. **E**t uidentes pharisei. dicebant discipulis eius. quare cum publicanis & peccatoribus manducat magister uester. Duplici errore tenebant pharisei. qui

: Vultu

R

supbia fastu a iustitia longe excesserant. & magistro ueritatis derogabant susceptione peccatorum. Mystice autem per matthei electionem. & uocationem publicanorum. fides exprimitur gentium. quae prius mundi lucris inhabant. nunc cum epulis caritatis. & sedula reficiuntur bonorum operum deuotione. Profecto supercilium scribarum. iudeorum inuidia qua de gentium torquentur salute insinuat. Conuiuantiis cum domino publicanis murmures pharisei de ieiunio gloriantur. quia qui legem seculum. famem patiuntur aeternam. Qui uero uerbum in uenteribus. anima receperunt. celestis alimentum ubertate creati. esurire & sitire non possunt.

Et ihesus audiens ait. Non est opus ualentibus. medicus. sed male habentibus.

Seipsum medicum dicit. cuius cruore sanati sumus. sanos autem & iustos appellat eos. qui ex lege presumunt. euangelium gratiam non querunt. Male habentes uocat eos. qui suae fragilitatis conscius. christi gratia peccando colla submittwit.

Euntes autem discrete. quid est misericordia uolo & non sacrificium. laetitia uoluptationis. euntes. discant pro opera misericordiae. ut supra sibi misericordiae prima consequantur. Non enim ueni uocare iustos sed peccatores. laetitia non ut falso iustificantes inani fauore extenderent. sed ut poenitentes misericordiam colligerent. **T**unc accesserunt discipuli iohannis dicentes. quare nos & pharisei. usque discipuli autem tui non ieiunant. **M**are & lucas. ita hoc narrant. quasi alii aliqui hanc ei questionem intulerint. **V**nde colligendum est a pluribus. quibuslibet hanc questionem domino esse obiectam. Spirituales autem illi ieiunabant. quia spiritualibus bonis abstinentes. ieiunio corde tabescebant. traditiones hominum sequendo. quae uero christi incorporantur amore. non possunt ieiunare. qui ipsius sanguine epulantur & carne.

Et ait illis ihesus. Numquid possunt filii sponsi lugere quoadiu cum illis est sponsus. **S**ponsus ergo christus. sponsa ecclesia. de qua spirituali conubio apti sunt creati. qui lugere ac ieiunare non possunt. uidentes in thalamo sponsum cum sponsa.

Quando uero transferuntur nuptiae. & tempus passionis ac resurrectionis aduenient.
tunc ieiunabit. Nam iste luctus ante aduentum saluatoris. cum desiderio sanctorum
celebratur. sed & nunc esse non desinit. quo ad usque ueniet sponsus uiuos &
mortuos iudicaturus. Tropoloice in scriptura sumus quoadiu nobiscum est
sponsus. cum autem ille propter peccata nostra auolauerit. tunc indicendum ieu-
niium. tunc recipiendus est luctus. **N**emo autem immittat commissuram panni
rudis in uestimentum uetus. tollit enim pleuritidinem ei. a uestimento & peior
scissura fit. Docet namque hoc responso dominus non posse ieiunium & continentiam.
austeriora precepta sustinere apostolos. nec dum passionis sue & resurrectionis
fidei solidatos. quibus adhuc uulnere est uulnere deditis. inuenientur no-
uus pannus adsunt. Id est aliqua particula doctrinae que ad nouum uisum
temperantiam pertinet. quia si hoc fidei & ipsa doctrina quodam modo
scinditur. cuius particula que ad ieiunium ciborum ualeat importune traditur.
cum illa docet generale ieiunium. non accipiscientia ciborum tantum.
sed ab omni labente temporalium delectationum. **N**ec mittunt uinum no-
uum in utres ueteres. usque & ambo conseruantur. Utres ueteres fuerunt
apostoli ante infusionem spiritus sancti. sed illis pro triumphum resurrectionis & pro
gloriam ascensionis iam roboratis. quasi utribus. nouum uinum nouum ue-
nient. dum spiritus sancti feruor. corda illorum repleuerit. Aliter uestimentum
insinuat opera nostra bona que foris agimus. & contra hominibus lucem.
uino autem nouo. feruor fidei. spei. & caritatis exprimitur. quo inno-
uitate sensus nostri reformamur. **H**ec illo loquente ad eos. ecce prin-
ceps unus accessit. usque impone manum tuam super eam & uiuabit. Hunc
marcum & lucam. Archisynagogum & nomine iairum esse dicunt. & domino nun-
tiasse non defunctam. sed morti proximam. mattheus uero causa breuitatis
attendens. non uerba patris sed uoluntatem. Non credebatur enim pat-
ri uiuam inuenire posse filiam pro qua rogauerat. Mystice iairus

qui in p̄tā inluminatus. siue inluminans. moyses intellegit. qui
 desp̄ū sc̄o inluminatus uerba uitae acceperat. ut p̄ h̄c alios inluminare.
 Quid enī p̄ pedes ih̄u nisi ipsius humanitas intellegit. ad quā uerba
 alios euangelistas p̄cidit legislator. cū. tota p̄genē patrū. mediato
 rē dī & hominū. longe sibi dignitatis gl̄a p̄ferendū eē cognouit.
 Filianaq; sinagoga ē. quae uerba erant moysi. & quā fere p̄t. xii. annorū
 modo defuncta eē c̄querit. quia p̄ edocōationē legislatoris. & p̄
 instructionē p̄ph̄tarū. p̄ quā ad intellegibiles aetatis annos p̄ueniat.
 & spiritale sobolē generare debebat. errorū languore c̄sternata ē.
 & morte extincta. sed eā ueniens rēleptor ueteris potentiae suae
 reuocauit ad uitā. **E**t surgens ih̄s sequebat̄ eū. & discipuli eius.
 Vbi enī aduentus ih̄u cū doctorib; ad p̄p̄inquat. statī ibi mortis
 extus. & uerba pat̄ & introitus. **E**t ecce mulier quae fluxū sangui
 nis patiebat̄ xii. annis. accessit r̄tro & t̄ligit fimbriā uestim̄ti ei.
 Mulier ista sanguine fluens. sed ad nō cuncta. eētā ē de gentib; c̄gre
 gata. Et notandū qd̄ archi sinagogi duo denis sit filia. & muli
 er h̄c. xii. annis sanguine fluens. hoc ē eodē tēpore quo nata sit
 ista. illa cepit infirmari. vna enī pene aetatis. hui; sc̄i. & sina
 gogō in patriarchis nasci. & extera natio coepit idolatria p̄orbē
 faedari. Accessit aū r̄tro. siue uerba qd̄ ipse ait. qui m̄h̄ m̄strat
 me sequat̄. siue qd̄ transacto incarnationis sacramento. iā p̄ fidē
 cepit eū sequi. **D**icebat enī intra se si t̄ligero fimbriā tantū
 uestim̄ti ei; salua ero. sed si fidē p̄cepero incarnationis ei; ab om̄i
 peccatorū meorū iniquitate mundabor. Credidit. dixit. t̄ligit.
 In ih̄s enī trib; speciebus. om̄is sanctas p̄meret̄. idē fide. uerbo. & opere.
At ih̄s c̄uersus & uidens eā dixit. Confide filia fides tua te salua fecit.
 Conuersus a seueritate iusti iudicii ad suā largitatē misericordiae.

Unde p̄prophā d̄r̄. Conūtinū ad me & ego reuertar̄ ad uas. Videns eādē.
 quia quos sc̄iuit & p̄destinaū. hos & uocaū. Confide filia. nāq. iā fidē
 habebat. sed ab eā fidei p̄seuerantiā postulabat. **E**t salua facta ē mu-
 lier ex illa hom. Ex homa ergo dom̄ici aduentus ad fidē c̄uentunt̄.
 & ad nō qui salui fiunt cotidie in d̄psū augent̄. **E**t cū uenisset ih̄s
 in domū principis & uidisset & tibicines. usq. recedite. Tibicines magistri
 s̄ carm̄ lugubre canentes. & quia sinagoga laetit̄a dom̄ice inhabitu-
 tionis merito infidelitatis amisit. quasi in flentes & beuulantes usq.
 hodie in domo principis mortua iacēt. nec tam funditus ad nō di-
 missa. sed circa finē sc̄ti erit restituta saluti. unde ap̄te subditur:
Non ē mortua puella. sed dormit. Allegorice cū anima p̄ccauerit.
 & nob̄ quasi mortua eē uidet̄. tam illi ad uitā eā reuocanti.
 n̄ inēgrue uiua eē d̄r̄. **E**t deridebant eū. Quod p̄prie iudeorū
 p̄fidia blasphemāq. ostendit. & demonstrat puerilitatē sensuū
 & lasciuā morū. unde d̄r̄. tēptauer̄ me. & deriser̄. **E**t cū eic̄ta
 eēt turba intrauit. Moralit̄ n̄ resurgit anima. que intrinsecus
 iacēt mortua. nisi prius a secretiorib. cordis excludat̄ in oportuna
 seculariū cogitationū multitudo. **E**t tenuit manū ei. & sur-
 rexit puella. Quia nisi prius mundatę fuerint manus iudeorū
 que sanguine plene s̄. mortua eorū n̄ c̄surgit sinagoga. Que
 bene ad tactū diuine p̄dicatis surgit & ambulat. quia n̄ solū a for-
 dib. scelerū surgit. sed et in uis in bonis operib. p̄ficit. **E**t exiit
 fama hęc in uniuersā trā illā. Quia celi enarrant gl̄am d̄i. ir̄t.
 Moralit̄. iii. illi mortui ad nō suscitati. tria resurrectionis animarū
 siḡ genera. sic superius monstraui. **E**t transeunte inde ih̄u
 secuti s̄ eū duo cec̄i. usq. cū uenisset domū accesser̄ ad eū cec̄i.
 Dom̄ ih̄u celestis ē hierusale. duo cec̄i duo populi s̄. obseruatione

Latere & ritu gentili obcecari. de futuris in scilicet. dno ergo p hoc
 scdm transeunte. & in domū suā cupiente reuerti. secuti s̄ eū
 duo ceci. quia p̄dicato p̄ap̄los euangelio. multi ex iudaes & gen-
 tib. ceper̄ sequi redēptorē. postulantes sibi misereri. ut lumē fidei. ^{† lumine}
 & bonorū ^{† conferretur} c̄sequerent̄ operū. **E**t dixit eis ih̄s. creditis quia possū
 hoc facere vob. fidē eorū ipse noscens interrogat. ut fidē c̄fessio
 p̄mat. quia corde credit̄ ad iustitiā. ore autē c̄fessio fit in salutē.
Dicunt er utiq. dñe. tē t̄ligit oculos eorū dicens. scdm fidē ur̄am. ir̄t.
 Hoc ē quia iā m̄tē ur̄am fides inluminat ipsa vob oculoꝝ lucē resti-
 tuat. **E**t cōm̄natus ē eis ih̄s dicens. videte ne quis sciāt. illi autē ex-
 euntes. ir̄t. Dñs hoc humilitatis causa p̄cepit. illi autē p̄pt̄ memoriā
 gratiae beneficiū n̄ poss̄ tacere. **E**gressis autē illis ecce obtuler̄
 ei hominē mutū. vsq. locutus ē mutus. Homo iste gentile siḡ po-
 pulū. qui c̄fessionē uere fidei n̄ habebat. & idolatria deditus
 erat. sed p̄dicatores ad saluatore dūct. sanatus ē. **E**t admirat̄
 s̄ turba dicentes. nūquā sic apparuit in isrl̄. Pharisei autē dice-
 bant. In principe demonoꝝ euit demones. In turba nationū con-
 fessio ē. Pharisei autē iudeoꝝ demonstrant infidelitatē. **H**ec de
 duob. ceis & mutō demonoꝝ solus math̄ ponit. Illi autē duo ceci de
 quib. & alii narrant n̄ sunt isti. sed tam̄ simile factū ē. Sepe enī simi-
 lia & in eis aliquid c̄trariū. qd̄ solui n̄ potest inueniri. & intellegim̄.
 n̄ idem eē factū sed aliud simile. t̄ simile factū. **E**t circuibat ih̄s ci-
 uitates & castella. vsq. curans omnē infirmitatē. Qui urbib. uidelicet
 & castellis. id magnis & paruis euangeliū p̄dicauit. Non c̄siderans poten-
 tiā nob̄iliū. sed salutē credentiū. **V**idens autē turbas misertus ē eis.
 qui erant uexati & iacentes sic oves n̄ habentes pastore. In intuitu
 clem̄tię suę aspexit ih̄s gen̄ humanū p̄ uarios errores a diabolo uexatū.

X

& misertus est eis. constituens pastores. magistros uidelicet ad ueritatis ducentes. **I**unc de discipulis suis. messis quidem multa. usque. ut eiciat operarios in messem suam. Messis multa omnis turba est crederentium. operarii pauci sunt apti. & imitatores eorum qui mittunt ad messem. **E**t uocatis. xii. discipulis suis dedit illis potestatem spirituum immundorum. usque. omnem infirmitatem. Recte in apostolatu diuina gratia. xii. conuocant. ut salutem quam uerbo predicarent. numero suo commendarent. **T**er quartum. ad predicandum sunt missi. ut per uniuersas quadraginta orbis plagas baptizarent. in nomine patris & filii & spiritus sancti. Hi enim sunt celestis hierusalem ab oriente porte. in. ab aquilone. ab austro. & occasu similitur. quia ipsis predicantibus. cuncte per orbem nationes ecclesiam sunt ingressure. In quo & ueni sacramento ternae tribus. filiorum israel ex omni parte tabernaculi castra metabantur. **D**uodecim autem apostolorum nomina haec sunt. Catalogus autem in euangelio ponitur. ut per pseudo apostoli excludantur. **P**rimus simon qui dicitur petrus. & andreas frater eius. Petrus omnium additione alterius simonis. hoc est ergo est latinus petrus. quod siriacum cephas. & in utraque lingua nomen apostoli est deriuatum. de qua petra paulus ait. petra autem erat christus. Andreas grecum est. & aporo andros. hoc est auro uirilis appellatur. Simon ponens merorem. taudiens tristitiam interpretatur. Illo tempore cegruit quo mortis omnium. & suae negationis merorem deposuit. sed cegruit suae mortis tristitiam audiuit dicente domino. Cum autem se ueris extendes manus tuas. **I**acob. lebedei. & iohannis frater eius. qui obeximium uirtutis culmen tonitruum. hoc est boanerges. siue ut emendatius scribitur. banereem. sunt ad domino uocati. atque cognominati ut in euangelio marci scriptum est. Nec frustra quorum unus ecclesis. intonans uocem illam. theologiam. quam nemo prius edicere nouerat emisit. In principio erat uerbum. & cetera. Sed &ambo seorsum ad domino

banereem
banere

in monte ouei & aliquando sonū denube terrificū papere moruer.
 philippus & bartholomeus. Philippus of lampadis int̄ p̄tatur.
 & recte quia ad nō uocatus mox inuēto nathanaeli lum en
 q̄t agnouerit p̄dicaū dicens. Quē scripsit moyses in lege. int̄.

Bartholomeus firū ē. & int̄ p̄tatur filius
 suspendentis aquas. hoc ē filius dī.
 qui int̄es p̄dicatorū suorū ad
 celestia contēplanda suspendit
 & terrenorū corda dictorū
 suorū guttus inebriant.

Thomas & matheus publicanus.

Thomas abyssus t̄ geminus.

Inde & grece didim' appellat'.

quia quo ceteris ductius dubitauit.

eo domine resurrectionis ueritate

altius didicit. Math donatus dr̄. uidelicet &

quia magno munere dñi. d̄ & uolentario

in apostoli & euangeliste dele • ga

Iacob, alpher. & matheus. Iacob, alpher

ignat' frat' dñi quia maria

soror fuit matris dñi. quā maria

euangesta cognominat. t̄ ideo quia alpheus. cleophas sit dictus.

seu ipsa maria defuncto alpheo. p̄ natū iacobū cleophe nupsit.

cui simeonē genuisse filiū. eūq; consobrinnū dñi eē eccle

siastica tradit historia. Merito alpher filius scribit' iacob.

id̄ docti. cui' uita tanta erat austeritatis. ut uerus sit sub

plantator carnalis desiderii. uinū & ficeram non bibit.

publicano
 tus ē officiu'.

ipse ē qui no
 uxor alpher

cleophe iohannes

carnē nullā comedit. nūquā adtonsus ē. neq. usus balneis.

Matheus quē lucas iudā iacobi. & alibi libeus dr̄. qđ int̄p̄tat̄ corculis. id cordis cultor. Credendūq. ē eū trinomū fuisse. em̄ enī fr̄ iacobi fr̄is om̄. vt ipse inepta sua scribit. vnde & fr̄ dñi uocabat̄.

Simon chananēus & iudas scariothis qui tradidit eū. & hos cū additamento

posuit. ad distinctionē simon̄s pl̄m. & iudae iacobi. Simon aū chananēus achana uico galileę cognom̄ accepit. qđ zelotes. id emulatores dr̄. Iudas aū sca

rioth aut auico in quo ortus ē. aut ex tribu isachar. p̄ sagū sup̄ dāpnationis uocabulū sup̄sit. Isachar qđ or̄ merces p̄tū p̄ditionis insinuat.

Scarioth memoria mortis or̄. vnde arguit̄

n̄ repente
et tradidit
m̄ sit ih̄s p̄cipi
ap̄tos appellasse

X

psuasus. sed diutius meditando dom̄ni
patrasse flagitiū. **H**os xii. ens & dicens eis. Non solū hos duodecī discip̄tos debem̄ im̄t̄t. sed om̄s magisterio eī credentes. ex quib. hos xii. elegit. quos & ap̄tos nom̄ nau. sic lucas cōmēmorat. Hos xii. dñs ih̄s misit ad p̄dicandū. quia multis figurarū indicis antea erant p̄notati. addis p̄ndū diuina m̄st̄ria. Hi s̄ xii. ueri filii iacob. hi xii. fontes in helim. hi xii. exploratores amoyse missi. hi xii. lapides oe iordane eleuati. hi xii. leuanculi. in throno salomon̄s. & alia his similia.

In uia gentiū ne abieritis. vsq. te ad oues que perier̄ dom̄i ist̄.

Non est istud eo loco contrarium. quo dicitur. Euntes docete omnes gentes. etc.
 Sed iudeis primum oportebat predicari. ne se quasi iuste excusarent
 dicentes. Ideo se omnem recessisse quia ad alienos gentes miserit apostolos.
In populo uero autem nobis precipitur. ne in errore hereticorum ambulemus.
 sed qui graui delicto ad omni uisio ecclesie recessimus. illuc iterum pro poe
 nitentia redeamus. **E**untes predicare dicentes. Adpropinquabit enim
 regnum caelorum. Non aliqua elementorum motione. sed perfide collocata
 in nobis. unde dicitur. regnum dei intus uos est. **I**nfirmos curate. usque gratis
 accepistis gratis date. Hanc eis dedit potestatem regnum dei polli
 centibus. ut magnitudine promissorum magnitudo. per barba signorum.
Haec cotidie sancta facit ecclesia. cum infirmos in bono opere curat exhor
 tatione. mortuos in infidelitate. et peccatis pro poenitentia reuocat. et
 leprosos uariis errorum maculis corrigendo sanat. daemones per
 exorcismi gratiam ab hominibus. expellit. **N**olite possidere aurum
 neque argentum. neque pecuniam in uestigiis uestris. usque digni est operarius cibo suo.
Potest etiam intellegi in auro secularis sapientiae sensus. in argen
 to rethorice artis facundia. pecunia uero uestigiis inclausa. sapien
 tia est occultata. unde dicitur. sapientia abscondita est thesaurus occul
 tatus quae utilitas in uariis. Induab. tunicis. duplicem animum.
 In penna. scilicet onera. In uirga praesidium carnis intellegam. et quid pro
 calciamta. nisi mortuorum operum signantur exempla. **I**n qua cumque
 ciuitate aut castellum intraueritis. usque donec exeat. Hospes ergo
 per famam legendus est populi. ne praedicationis dignitas suscipiens in
 fama deiciatur. **E**t tibi mande donec exeat. dat constantia
 generale mandatum ut hospitalis necessitudinis iura custodiant.
Intrantes autem in domum salutate eam dicentes. usque pax uestra ad uos re
 uertetur. Quod enim graecis. kere. lae haue. hoc hebreo siroque sermone

X

appellat^r salomilath. siue salomolach. Quod autē p̄cipit tale ē.
 si autē orta fuerit c̄tradictio. vos tamē mercedē habebitis. de
 oblata pace. Illi bellū qđ habere voluerūt possidebunt.

Et quicūq; n̄ receperit vos. vsq; excutite puluerē de pedib; uris.
 Excutit enī puluis iustimonū sui laboris. & illoꝝ dāpnatio
 n̄s. ut inexcusabiles sint. quia ad eos usq; p̄uenit euangelica
 p̄dicatio. Siue excutit^r puluis v̄z h̄labeis accipiam. nea diuctū
 quidē necessariū qđ euanglīm spreuerint. **A** mendico uob̄ tole
 rabilius erit t̄re s̄odomorū & gomorreorū indie iudicii quā illi
 ciuitati. Quia ipsi vnā legē t̄ntū. hoc ē naturālē spernemes.
 Iudaei uero simul & nature & littere. insup p̄ph̄tarū & aptorū
 dicta c̄tempserūt. Nā loth aspectu & audit^r iustus. aliqđ eos do
 cuisse legit. sed nulla signa ibi fecisse p̄hibet. atq; ideo cui multū
 datū ē. multū querit^r ab eo. **E**cce ego mitto vos sic oues in medio
 luporū. Quod dic̄ ecce ego. auctoritas & fortitudo ē det̄ctis.
 & quia oues meę estis. mitto vos. & uolo ut mansuetudinē & humi
 litatē habeatis. ne p̄p̄t̄ seditionē luporū. id̄ p̄secutorū patientiā
 & c̄stantiā unam p̄datis. **E**stote ergo prudentes sic serpentes.
 & simplices sic columbae. Deuitant insidias p̄ prudentiā. p̄ sim
 plicitatē n̄ faciunt. Prudentia serpentis ē. qđ unā aurē p̄tra
 opponit. Alterā cauda obcludit. ne audiat incantantes qui in
 caprib; venēna ad medicam̄ta querūt. Ita uir apostolicus omnē
 uitā suā. circa principālē partē anime ponit. ut in lesa maneat
 xp̄o adiuuante qui ē p̄tra. & imbuente subtili sc̄arū scriptura
 rū docum̄to qđ cauda siḡ. n̄miū satagit. ne audiat incantan
 tes. hoc ē uigorē m̄tis emollientes. Itē serpens p̄ angustū fo
 ramen p̄tra r̄arū ingrediens. squamis se excutit ucleribus.

Sic debet & xpianus p[ro]p[ri]etate poenitentiae deponere u[er]ber[um]
 hominē. cū actib[us] suis. ut induat nouū q[ui] scdm d[omi]n[um] creatus est.

Cauete autē ab hominib[us]. Homines enī idem s[un]t qui & lupi. qui s[un]t peccato
 res. & fragiles. sed tam feroces. **T**radent enī uos in conciliis. usq[ue] in
 testimoniu[m] illis & gentibus. **L**uc[as] d[icit] d[omi]n[us]. cōtinget autē uob[is] in testimonium.
Sig[na] p[er]secutionē nom[ini]s xp[isti]. nō solū iudeis & gentib[us], eorū malitia sed
 ip[s]is apt[is] fieri testimoniu[m] innocentiae. **C**ū autē tradent uos. nolite cogita
 re. usq[ue] sed sp[iritu]s patris ur̄i qui loquit[ur] in uob[is]. Ac si apte m[em]bris suis infir
 mantib[us] dicit. Nolite terreri. Vos ad certam acceditis. sed ego p[ro]p[ri]or[um].
 vos uerba editis sed ego sū qui loquor. **T**radet autē fr[ater] fr[ater] in morte[m]
 & pat[er] filiū. usq[ue] eritis odio omnib[us] p[ro]p[ter] nom[en] meū. Nullus int[er] eos fidus
 affectus ē. quorū diuersa ē fides. p[ro]dū ergo eis futurā p[er]turbationē.
 ut quasi ante cognitā leuius portarent. **Q**ui autē p[er]seuerauerit usq[ue]
 in fine hic saluus erit. Patientia quae custos ē uirtutū docet. quia
 nō coepisse uirtutis ē. t[er]minare sed p[er]fecisse. **C**ū autē p[er]sequerent[ur] uos
 in ciuitate ista fugite in aliam. Non timendo passionē sed declinando.
 ut tribulatio n[on] occasio. seminariū fieret euangelii. **A**mendico uob[is]
 nō consumabitis ciuitates isrl̄ donec ueniat filius homin[um]. Et nō ad
 fidē p[er]ducatis antequā resurrectio erit p[ro]p[ri]etata. & in toto orbe p[ro]
 dicandi euangelii concessa potestas. Spirituali autē decuitate in
 ciuitate fugim[us]. cū de uno scripturarū testimonio. currim[us] ad alia
 volumina. ut ante ueniat p[ro]fidiū saluatoris. quā uictoria ceciderit
 aduersariis. **N**on ē discipulus sup[er] magistrū. usq[ue] & seruus sic do
 minus ei. Ac si dixerit. si ego d[omi]n[us] & magist[er] patior. necesse ē ut &
 uos discipuli & puri homines. hanc p[er]fectionis regulā sequamini.
Si patre[m] familias beelzebub uocauerit. quanto magis domesticos eius.
Si patre[m] familias appellat. domesticos d[omi]n[us] aptos. quib[us] celeste regnū

ergo
pmsit. quos iudexi eodē instantu malitia calūzant. Nō timuerit
eos; quia vana res cito. decidua. Nihil optū qđ non reuelatur.
neq; occultū qđ nō scidur. Et ē sensus. nolite timere rabiē blasphemā
tū. quia vñ & dies iudicii. in quo & virtus n̄rā. & eorū demonstra
bit nequitia. **Q**uod dico vob̄ in tenebris dicite in lumine. & qđ vñ
re audistis p̄dicare sup̄ tecta. ^{ut} Quod didicistis mystice & absconse.
loquim̄ni publice. & qđ erudiui in paruo iudee loco. audacter
dicite in toto mundo. Palestino more culm̄z b, sublimata sup̄ tecta.
p̄dicare docēt. quae ipsi nō n̄rō more sed planoscemate faciunt equalia.
Et nolite timere eos qui occidunt corpus. vsq; anīmā & corpus p̄dere
in gehennā. Nom̄ gebennē a saluatore primū ponit. nā idolū baal
uocata hier̄tm ad radices montis moria ubi sy loa fluit. nō semel eē
legim̄. Hic uallis in rigua & nemorosa habebat lucū idolo c̄sacra
tū. vbi populus filios suos demoni accendebat. & appellat̄ lucus
ille gehennon. id vallis filiorū ennon. Ipsiū locū cōmnat̄ se dñs
cadauerib; mortuorū impl̄aturū. ut nō uocet̄ tofeth. & baal. sed
poliandrū. id tumulus mortuorū. & sic hui' uocabulo loci. duplex
pens ignis & frigoris denotat̄. **N**onne duo passerēs esse ueneunt
& unus occisus nō cadit sup̄ trā sine patre urō. Hic ē sensus. Si
parua & uilia animalia absq; dō auctore nō decidunt. & in om
nib; ē p̄uidencia. ^{est uita} vos qui firmi estis timere nō debet̄is. ut absq;
dī p̄uidencia uiuatis. Querit aliquis quomodo dicat apt̄.
nūquid debub; cura ē dō. cū utiq; bos p̄tiosior existat. Sed
aliud ē cura. aliud p̄uidencia. ^{passere} **V**estrā aut̄ capilli capiti omnes
numerati s̄. Deniq; hic numerus. nō in actu cōputationis. sed in fa
cultate cognitionis ē. **N**olite ergo timere multis passerib; melio
res estis vos. meliores dē. qui rationales. & ad imaginē dī creati.

Omnis ergo q̄ cōfitebit̄ me corā hominib, vsq, negabo & ego eū corā
 patre meo q̄ in celis ē. Confitebit̄ a filio apud patrē. q̄ p̄ filiū
 accessū habet ad patrē. Bonus uidelicet & xpianus dñm cōfitebit̄.
 ea fide quę p̄ dilectionē operat̄. & dñs illū cōfitebit̄ corā patre
 suo. in aeterna scilicet beatitudine remunerando, & xpm corā
 hominib, negare ē. ei p̄ceptis n̄ uelle acquiescere. quē dñs
 corā patre suo denegat. quia sua uisione indignū eē iudicat.

Nolite arbitrari qd̄ ueneri pacē mittere int̄ra. n̄ ueni pacē mittere
 sed gladiū. Quia una quaeq, dom' & infideles & credentes habuit.
 Ideo gladio p̄ dicationis missū ē. bellū bonū. ut pax separaret
 mala. his uidelicet cōtra fidē. illis p̄ fide dimittantur. **V**eni hominē
 separare adūsus patrē suū. & filiā aduersus matrē suā. & nurū
 aduersus socrū suā. & inimici hominū domestici ei'. Luc dicit. erunt
 enī. v. in domo una diuisi. tres in duo & duo in tres diuidēt̄.
 & tam cōcordant. Quia quae mat̄ ē filii. ipsa & socrus ē. uxor
 ris ei'. ideoq, illa ipsa & infilia suā. & in nurū dñi eē diuisa.

Allegorice tria ad eos p̄tinent. qui fidē scē trinitatis seruant.
 duo his cōgruunt. qui a fidei unitate dissentiunt. Pat̄ diabolus
 ē. cui' eram' filii. n̄ creatione. sed imitatione. Mat̄ & socrus si
 nagoga ē. quę infiliā & nurū ē diuisa. quia carnalis sinago
 ga. octam xpi p̄sequi n̄ cessat. **Q**ui amat patrē aut matrē.
 vsq, n̄ ē me dign'. Post om̄. ama patrē. ama matrē. Si autē
 utrūq, seruari n̄ potest odiū in suos. p̄ illas in dñm impendenda.

Et q̄ n̄ accipit crucē suā & sequat̄ me. n̄ ē me dign'. Accipere
 enī crucē & p̄ om̄ ire ē abstinētia carnis. t̄ cōpassionē
 p̄ imi. aet̄ne beatitudinis studio exhibere. **Q**ui inuenit
 an̄ nā suā p̄ dēt̄ illā. ir̄t. Anima dñi p̄ sentē uitā. quā qui

Q
 QM

negauerit in p̄secutione. p̄parat p̄ditioni aēerne. Qui tota die
p̄ xpo mortificandā tradiderit. illic uiuificauit. **Q**ui recipit
uos me recepit. & qui me recipit. recipit eū qui me misit. Dole & in se & iā
mediatoris officium qd̄ d̄s p̄ illū transfusus in̄ os sit. quia n̄ aliud
ap̄tos quā d̄m recepisse c̄stat. quia & nullis xpc. & in xpo d̄s habitat.

Qui recipit p̄ph̄tā. vsq. mercedē iusti accipit. Non d̄ p̄sonas eē
suscipiendas. sed nomina. quia licet indign' sit qui susceptus fuerit.
ante d̄m tam mercedē suā n̄ pdunt suscipientes. **E**t qui cūq. potū
dederit vni ex m̄n̄s istis calicē aque frigide. ir̄t. Leuissimo p̄
cepto deleuit uitium inhospitalitatis. potū suadens dare frigide
aque. ne & incalida lignorū paupertas quereret. Et ē sensus.
frustra causaris inopia. cū aliud habet c̄scientia. & n̄ potes fallere
cōditore. sed sc̄i qd̄ quantū cūq. seminaueris. tantū & messurus es.

Et factū ē cū c̄sumasset ih̄s p̄cipiens. xii. discipulis suis. transiit
inde ut doceret in ciuitatib. eorū. Nunc impl̄ boni magist' factis.
qd̄ ante p̄misit uerbis. Transiit ergo & p̄dicauit in ciuitatib. iudeorū
ut eis occasione credulitatis tribueret. & si oblatū mun'. sup̄nas
gratie spernerent. inexcusabiles forent. **I**oh̄ aū cū audisset
in uinculis opera xpi. vsq. an aliū expectam'. Non quasi ignorans
interrogat. cū ipse ignorantib. agnū d̄i digito demonstraret.
sed in̄ficiendus ab herode. discipulos mittit ad saluatore ut
p̄ occasione uidentes signa crederent in eū. **I**chui' sententiae
sensus talis potest eē. manda inquit m̄hi. quia ad inferna
descensurus sū. verū te & inferis debet nuntiare. q̄ nuntiam
superis. **A**n n̄ conuerzat filio d̄i ut gustet mortē. & aliū ob hoc
sacramta missurus es. **E**t respondens ih̄s ait illis. euntes re
nuntiate ioh̄i. quae audistis & uidistis. ceci uident. vsq. & beatus

cohortant.

ANNO.

qui n̄ fuerit scandalizatus in me. Ite inquit & dicite iohanni
 signa que cernitis cecos uidentes & cetera. & quod his n̄ minus ē pauperes
 euangelizant. Haec magistri rigore hęc p̄ceptoris cōprobant
 ueritatē. quando om̄s int̄nobiles. & ignobiles. apud eū qui salua
 re potest equalis ē. Quod aut̄ ait. beatus qui n̄ fuerit scandaliza
 tus in me. Interī nuntios p̄mittit. sic insequentib; demonstrabit.

Abeuntib; aut̄ illis cepit ih̄s dicere ad turbas de ioh̄. usq; qui mollib;
 uestiunt in domib; regū s̄. Quia turba ioh̄n̄ discipulis. sed sibi
 de xp̄o dubitanti int̄rogare putauit. Quid existis. in desertū
 uidere arundinē. Numquid ob hoc hominē uideretis calamo
 simile. qui omni uento ureū fert.

& p̄deo pubitaret que antea
 p̄dicauerat. An quia t̄ra
 me inuidie stimulus cogit ut
 p̄dicatione sua lucrū quereret
 t̄renū. n̄ dilucis pascit. sed locustis.
 & camelorū induit pilis. Istius modi cib;

& uestis. hospicio recipiunt carceris. Nā tale habitaculū habet
 p̄dicatio ueritatis. Qui aut̄ falso p̄dicant. adolatores s̄ & dilucis
 affluunt. & in domib; regū mollib; uestiunt. **S**ed quid existis
 uidere p̄ph̄tā. & iā dico uob; plusquā p̄ph̄tā. In eo ioh̄ ceteris
 p̄ph̄tā maior ē. quia que illi p̄dicauer̄ uenturū.

hic digno p̄sentem demonstrauit. **A**m̄ dico uob;
 n̄ surrex̄ maior̄ int̄na tos mulierū ioh̄ baptista. Homi
 nib; ergo p̄fert. qui de mulierib; s̄ nati. & de cūbitu virili. n̄ ei
 qui de sp̄u sc̄o & uirgine natus ē. Non cunctis hominib; patriarchis
 & p̄ph̄tā ioh̄ p̄tulit. sed iobannem cum ceteris. & equauit. ut

aequalitate cū ceteris habeat sc̄is. **Q**ui aut̄ minor ē. in regno celoz
maior ē. illo. Multi hoc de saluatore volunt intellegi. q̄d qui
minor ē. tēpore maior ē. dignitate. Nos aut̄ simpliciter intellegam?
q̄d om̄s sc̄s qui ē. cū dō. iā maior ē. illo qui adhuc c̄stitit in p̄lio.

Ad ioh̄ baptistā vsq. nē regnū celoz vī patit̄. & uolenti diri
piunt illud. Regnū celoz q̄d ē. nisi locus sc̄oz. cū uō quis p̄supbia
tumidus t̄ carnis facinore pollutus. ad poenitentia quā ioh̄ p̄di
cauit redit. & uitā aeternā percipit. quasi in locū intrat̄ peccator
alienū; grandis nāq. uolentia ē. nos in t̄ra generatos posse regnū
celoz possidere p̄ uirtutē. q̄d n̄ possum' p̄ natura. **O**m̄s nāq. p̄ph̄e
& lex usq. ad ioh̄ p̄ph̄eauerunt.

Non quippe p̄ ioh̄ excludit p̄
ph̄as. sed ipsius d̄m̄ tēp̄us
ostendit. quia quē illi dixerunt
uenturū. ioh̄ ostenderit uenisse.

Et si uultis recipere ipse ē helias. qui
uenturus ē. qui habet̄ aures audiendi ādicit.

Qui habet̄ aures dicendo. mysticū demonstrat. eē. q̄d dicit. vna namq.
ināborū uita austeritatis. & rigoris erit m̄sura. ambo in heremo
ambo c̄tra iniquū regē & reginā decertabant. ioh̄ p̄co redēptoris.
helias sc̄dm̄ malachia erit iudicis. **C**ui simile aestimabo generatio
nē istā. similis ē pueris. vsq. la m̄taui m' uob̄ & n̄ planxistis.
f̄ orū dom̄nū sinagoga ē. t̄ ipsa hier̄tm̄ ubi oli
sedens gens iudeoz p̄ph̄etas accipiebat. quorū cotidie
patria uoce. ^{ad} monti. recte expr̄bant̄. q̄d nec psalm̄s alleluia primo
dauidicis. nec threḡs p̄ ea correcti p̄ph̄eticis uoluerint adnuere.

Vert̄ enī ioh̄ neq. manducans. neq. bibens. & dicunt demonū habet̄. vert̄

uerbis

filius hominis manducans & bibens. &c. Sic inquit te. ita & ne
 utraq. salutis via respicis. qui cum ioh. lamentante & poenitentia p̄ di
 cante humiliari noluer. & cum xpo qui cum ceteris utendo cibo & potu.
 laetitia regni p̄figurabat. gaudere reuener. **E**t iustificata e sa
 pientia a filiis suis. Ostendit filios sapientiae intellegere. nec in absti
 nendo. nec in manducando ee iustitia. sed inaequitate tolerandi
 inopia. & temperantia. se corrupendi p̄ habundantia. quia regnu di
 n̄ e esca & potus. &c. **A**nt iustificata e sapientia a filiis suis. hoc est
 dispensatio di atq. doctrina. quae supbis resistit. humilib. au dat
 gram. recte fecisse a fidelib. suis copbata e. **T**unc cepit exprbare
 ciuitatib. in quib. facte s̄ plurimae uirtutes ei. quia negissent pe
 nitentia. hoc eo exprbat ciuitatib. his qui p̄ factas uirtutes. & signa
 qua plurima n̄ eger̄ poenitentia. **V**ae tibi corazaim. uae tibi
 bethsaida. Corazaim quae incipiat misteriu meum. & bethsaida que
 dom' fructuum. t. dom' uenator' dr̄. ciuitates s̄ galilee & tiberiadis.
 sitz iuxta lacu genesareth. qui iordane in fluenta efficit. & ab
 euangelista mare galilee & tiberiadis dr̄. Plangit ergo dñs ciuitates.
 quae quonda misteriu di tenuer̄. & uirtutu fructu gignere de
 buer̄. In quas & spirituales uenatores missi s̄. quia p̄ tanta miracula
 oleriores gentilib. extiter̄. & ingrati gram di spernere n̄ timuer̄.
Quia si in tyro & sidone facte eent uirtutes. usq. egissent poenitentia.
 In calicio asperitas peccati significat. qua sinistra pars. indie iudicii
 e induenda. Incinere mortis significatio e. p̄ qua tota generis hu
 mani massa in puluere e redigenda. Cur. nolentib. pdicatu sit.
 & cur. n̄ his qui oli credere potuer̄. ipsius e scire cui' unuersae
 viae misericord & ueritas. Notandu au qd tyrus metropolis est
 phenicis. in tribu neptali. quonda insula alto mari postea. sed n̄

triae contigua. & in tēp angustia. Et sydon que ubi ē phoenicis
olī tēp^r chananeorū ad aquilonē respiciens. & p^r ea regionē iudae.
cecidit aū in sorte tribus aser. sed n̄ eā possedit. quia nequaquā
hostes expellere p̄ualuit. In tēp venatio muralis. Significatq; hę due
gentes. quas uenator diabolus in angustia peccati cōphendit. sed
saluator ih̄s p̄ euangeliū liberauit. **E**ttu capharnaū. nūquid usq;
ad celū exaltaberis. An usq; ad infernū descendes. In altero exēplari
inuenim^r. & tu capharnaū. que usq; ad celū exaltata es. usq; ad in
fernū descendisti. **E**ē duplex intellegentia. t̄ ideo ad inferna
descendes. quia t̄ra p̄dicationē meā sup̄bissime restrixisti. t̄ quia
exaltata es usq; ad celū meo hospicio & meis signis. maiorib; plectens
supplicis. q̄d his quoq; credere noluit. In capharnaū aū que in tēp
uilla pulcherrima condēpnat^r hier̄tm incredula. cui d̄r p̄ hezech
elem. Iustificata ē sodoma soror tua ecce. vnde. c̄ sequent^r subdit^r.

Quia si in sodom̄ facte fuissent virtutes forte mansissent. usq; in
hunc diē. Maioris iusticie rephendit^r hier̄tm. cū sodoma exēplis
loth n̄ fuerit correcta. & hier̄tm filii d̄i uerbis & miraculis semp
excitauerit ingrata. & om̄s suos p̄secuta ē. nec non & ipsū saluatōrē.

Verum tam̄ dico vob. q̄d t̄ne sodomodorū remissius erit indie
iudicii. quā tibi. Remissior ergo erit eorū pena quā minor. ē. culpa.

In illo tēpore respondens ih̄s dixit. Confiteor tibi pat̄. d̄ne celi ac t̄ne.
Confessio n̄ semp poenitentia. sed gratiarū actionē significat. Con
fundant^r enī qui saluatōrē n̄ natū. sed creatū calūniant^r. quia
patrē sibi inuocat d̄m. celi & t̄ne d̄m. **Q**ui abscondisti haec
a sapientib; & prudentib; & reuelasti ea paruulis. Gm̄s agit & excultat
in patre. q̄d aptis aduentus sui aperuit sacram̄ta. que ignomuer^r
scribe & pharisei. qui sibi sapientes uidebant^r. **I**ta tam̄ quō sic

fuit placitū ante te. His om̄i uerbis exempla humilitatis accipim?
 n̄ temere discutere sup̄na c̄ filia. De aliorū uocatione. aliorum ue-
 repulsione p̄sumam? Cū enī intuliss̄ & utrūq; n̄ mox rationem
 reddidit. sed sic placitū dicit. hoc uidelicet ostendens qd̄ iniustū
 eē n̄ potest qd̄ placuit iusto. **O** m̄a m̄h tradita s̄ a patre meo.
I tradentē patrē & accipientē
 filiū m̄y stice intellege.
 Alioquin cū ceperit habere
 qui accipit. incipit n̄ ha-
 bere cū dederit. Cū om̄a le-
 gis omnipotentē patrē agnoscis.
 cū tradita legis filiū confiteris.
 cui p̄ naturā unius substantiæ
 iure s̄ om̄a p̄pria. n̄ p̄ gr̄am. dono c̄lata.
I traditōe. n̄ uisibilia elem̄ta quæ ipse c̄didit.
 sed ante rebelles. n̄c p̄ filiū ad patrē accessū habentes.
I tradita aut̄ n̄ alia s̄ quā quæ in filio soli nota s̄ patri. Nota uero
 filio soli eē quæ patris s̄. **E**t nemo nouit filiū nisi pater.
 neq; patrē quis nouit nisi filius & cui uoluerit filius reuelare.
Ut a patrē intelligam. & ipsū filiū. p̄ filiū reuelam qd̄ ipse e. m̄tis
 n̄re lum̄. verbo enī suo se pat̄ declarat. Erubescat eunomius
 tantā sibi notitiā patris & filii. quāquā habent in se æq̄litatē nature.
Vente ad me om̄s qui laboratis. usq; reficiā uos. Ad euangelii gr̄am
 inuitat saluator graui peccatorū pondere obpressos. t̄ grauiissi-
 mo legis iugo subiectos. unde & sequit̄. **T**ollite iugū meū sup̄ uos
 & discite a me quia mitis sū & humilis corde. Iugū enī xpi euange-
 liū e. qd̄ iudeos & gentes in unitate fidei c̄iungit. **A**bit ih̄s.

psata sabbato. Iste gressus incarnatione ^{eiuf} ~~o~~ni sig. int homines con
uersant. Sata sig. populos. & bene sabbato quia tē erat uacandū
autis &inei' cōplatione pfidē in morandū. **D**iscipuli autē eius
esuriētes ceperū uellere spicas & manducare. Sctm aliū euange
listā. fricabant

manib. & manducabant. Esuriebant
enī salutē generis humani

& ceperū docere homines
autis & exēplis bonorū
operū segregare & inuiscerā
ectē cūerere. **V**identes autē

pharisei dixerū ei. icā. Sēp enī

iudei & doctrine ap̄toꝝ & gentiū in
uidebant salutē. quasi transgressore legis

xpm rephendebant. **A**t ille dōx eis. Non le
gists quid faceret dō. irē. xpc dō transgressione

legis illū rephendentib. testimoniū descripturis. & ecimia

pphēa opposuit. Ac si dixisset. Si typicus dō p̄p̄t necessita
tē legis p̄cepta fregisse legit. quanto magis uerō dō suorum

necessitati cōfulere licebit. **A**ut n̄ legis in lege. usq. quia tēplo

maior. ē hie. Hic aduerbiū loci ē. & ē sensus. si p̄p̄t necessitate
uictimariū sabbatū absq. culpa uiolat. a sacerdotibus. quanto magis

in mea p̄sentia. necessitate patientes mei d̄cepti sine culpa sabbata
n̄ custodiunt. quia sacerdotes & sabbata in mea teneo potestate.

Si autē scitis. qd. ē. misericordia uolo. usq. n̄ cōdep̄nassētis ^{ap̄toloſ} innocentes.

Si intellegere uoluissetis qd. misericordia d̄s generi humano p̄ ap̄tos
magis impendere degit. quā auob̄ legalia uictima carnalē ^{enim} obseruari.
nullomodo eos in m̄m̄s d̄trahere oblectasset. **D**ñs. ē. filius hominis

& iā sabbati. Quia filius hominis ē. Idem ē. & filius dī. & non solum
 sacerdotib; sed & iā sabbatis domnat^r. **E**t ecce homo manū habens
 aridā. Hic homo genialis ē populus. qui scdm lucā. dexterā ha-
 bebat aridā. & sinistra sanā. quia dexterā pauperi n̄ porrigebat.
 & intrens laborans. induis vacabat. **E**t interrogabant eū. vsq;
 ut accusarent eū. De transgressione legis accusare cogitabant. si
 sabbatis curare licitū eē dixisset. si uero negaret. inclementē dicere
 uoluer. quia opus misericordie phiberet. **I**psē autē dixit eis. Quis ex
 uob; homo. vsq; licet sabbatis benefacere. Dignā utiq; auaritie & cu-
 piditatis eorū paradigma opposuit. qd̄ nequaquā intrens substan-
 tia obseruabant otium sabbati. factib; auaritie accensi. licet eū opus
 misericordie hominib; inpendere derogarent. **T**unc ait homini
 extende manū tuā. & extendit. Per p̄dicatores gentes fidē operib;
 implere monebat. **E**t restituta ē sanitati sic altera. Quē admodū
 antea tantū corporis curā gessit. ita p̄ modū anime in elemosinis
 largiendo curā agere festinauit. **E**x euntē autē pharisei. vsq; quo
 modo eū p̄derent. Bene exire dicunt. quia se a fide xp̄i segrega-
 bant. & eorū societate alienabant. Quib; psalmista ait. accedite ad eū. i. c. l.
 Quia xp̄m quasi transgressore legis int̄ficere cogitabant. quia
 manū iusserat extendere. ac si ipsi saltū incibi ad sūptione n̄ ex-
 tenderent manus. **I**hs autē sciens. vsq; & curauit eos om̄s. Quia d̄s
 erat. secretā cordis eorū nequitia sciens. & de uitans infidelium
 turbas. fideliū sibi elegit cōsortiū. quos n̄ tantū a corporis. sed
 & iā a cordis infirmitate curauit. **E**t p̄cepit eis ne manifestū
 eū facerent. Non p̄ timorē passionis p̄cepit. ne se manifesta-
 rent. sed ut occasione p̄dendi. se ipsos n̄ haberent. **E**cce puer m̄s
 quē elegi. Puer & electus scdm humanitatē. d̄s & eligens scdm diuinitatē.

In quo bene complacuit anime mee. Bene complacuit quia dolus
inuentus non est in ore eius. non quod deus animam habeat. ita ut aliter sit deus
aliter anima eius. Sed propter infirmitatem humanam dictum est. ut possit
intelligere & sperare in auxilium diuine clementie. Nam uisibilibus est
ad inuisibilia producenda. ut psalmista ait. sub umbra alarum tuarum
protege me. **P**ona spiritum meum super eum. Secundum quod homo est pona. secundum
quod deus est. sepe habuit. **E**t iudicium gentibus nuntiabit. Licet omnibus
imminere futurum iudicium nuntiaret. tamen gentibus nuntiasset quasi
speculiter dicitur. quia mysterium nuntiationis corde credulo percipere
decreuerunt. **N**eq. audiet aliquis in plateis uocem eius. licet quia lata uia
ambulant. sed qui in angustam portam intrare student auribus cordis eius
uocem audire intendunt. **H**arundinem quassatam non confringit.
In rebellicum populum. licet unum sit regnum harundinem quassatam non
ignat. quia firmitatem fidei. uinculumque caritatis inuicem obserua
re neglexit. quem confringere noluit. quia locum eius perditionis.
in necem eius perbere distulit. **A**lit harundinem quassatam non confringit.
quia modo inecta quilibet peccatorum solatiu siue indoctrina
siue exemplis. siue in quo cumque sui indigerit non negat. **E**t linum
fumigans non extinguit. Gentilem uidelicet populum non pamarissimum
erroris fumum emittat. **A**t non inecta linum fumigantem extinguit.
qui in aliquo paupere & dispecto aliquid boni conspexit esse.
quod sibi perdesse potuisset. sed hoc ideo spreuit. quia eum aut peccato
rem putat. aut pauperem cernit. **D**onec eiciat aduictoria iudicium.
Aduictoria iudicium eiciebat damnationis sue. quando mortem supe
rata surrexerit. **E**t adhuc eiciet in die tremendi examinis. quando
omnes aduersarios suos in aeterna damnatione tradet. **T**unc ob
latus est ei demonum habens cecus & mutus. & curauit eum. **H**omo iste

gentile populū sig̃. quia oblatuſ p̃dicatores ad fidē xp̃i. Cecus
 quia viā ueritatis ignorabat. Mutus quia os ad laude conditoris
 n̄ aperuit. Demoniacus fuit. quia p̃idolatriā demonib, seruebat.
 Huiusmodi ignorantia deditos. adhuc ^{mutos} cotidie eccl̃a p̃us p̃cibus
 doctrinis. & exemplis offerre dnõ n̄ cessat. **E**t stupebant om̃s
 turba. usq; filius d̃i. Viso signo stupebant. quia eū si p̃lice hominē
 ex semine d̃i natū eē credebant. & dauid filiū nom̃nabant. quē mi
 sericordē eē cernebant. quia d̃i misericors pie parcere de p̃hensō
 p̃secutore nõ uocat. **P**harisei autē dixer̃. usq; principe demonoꝝ.
 Quod negare n̄ potuer̃. ^{malē} int̃ptati s̃. quia opus sp̃s sc̃i. in mundo spi
 ritui deputabant. Baal ipse ē beel. ^{zebub.} Zebub d̃r musca. & p̃t muscas
 que ibi putredinē & sanguinē obseruabant. uictimarū. beelzebub
 nom̃natus ē. qd̃ vir. ē muscarū siue hab̃ muscas. **O**mne regnū in se
 ipsū diuisū. usq; quomodo stabit regnū ei'. It est sensus. Si ego
 iuxta ur̃am sententiā in principe demonoꝝ daemones expello.
 factū inde potestis meū regnū stabile fixūq; p̃pendere. quia me
 simul cū patre tantā habere sup̃ illū ^{demoni.} certis potestate. **I**deo ipsi
 iudices ur̃i er̃. Si ego in beelzebub eicio. In quo eiciunt exoristae ur̃i.
 siue apti. qui. talē potestate n̄ tenent sup̃ diabolū. sed quia illi dō
 & n̄ diabolo deputant opus suū. uos d̃apnabiles ostendunt quia
 opus sp̃s sc̃i in mundo spiritui adscribitis. **S**i autē ego in sp̃u di.
 usq; p̃fecto uent̃ in uos regnū d̃i. Si ego p̃ sp̃m sem̃ daemones eicio.
 locū credentib, regni celestis patefactū sc̃iote. t̃ eccl̃a eccl̃am t̃ sa
 crā scripturā. regnū d̃i nom̃nauit. sic̃ alibi dic̃. auferet̃ a uobis
 regnū d̃i. uel̃. Alterū regnū d̃i int̃ uos ē. **A**ut quomodo pote
 quisquā. usq; tē domū illis diripiet'. Dom' sig̃ mundū. fortis
 diabolū. uasa conda s̃ prauorū hominū. Hec uasa diripiebat.

& int̃p uir
 muscarū. p̃t an

xpc̄ victo diabolo quando destructa morte surrex̄. nob̄q, spem
resurgendi & ad celeste regnū puenendi donaū. **Q**ui n̄ ē meū
c̄tra me ē. Diabolus n̄ cū xp̄o. sed c̄tra xp̄m̄. quia xp̄c̄ humilis ē
ac benignus. Ille sup̄b. & inuidus. n̄ram salutē a xp̄o oblata aufer
re cupit. **E**t qui n̄ c̄gregat meū spargit. Xpc̄ c̄gregat p̄dicans
virtutes. quib, ascendendo ad int̄itū diuine potentie p̄tingant.
diabolus uero ad uitia trahendo spargit. **O**mne peccatū. vsq,
sp̄s blasphemie n̄ remittet̄. Om̄a peccata p̄ poenitentia d̄e posse
dimitti. sp̄m̄ aū blasphemie dimitti posse negauit. quia sibi m̄
ipsis conscius fuit sceleris. quia opus sc̄i sp̄s aliorū saluti inui
dentes demonoz̄ principis eē docer̄. **E**t qui cūq, dixerit uerbū
c̄tra filiū hominis. vsq, neq, in hoc sc̄lo neq, in futuro. Qui p̄p̄t uisa
carnis infirmitatē induit̄ meā credere reuerit. p̄ poeniten
tia remissionē potest accipere. qui uero p̄ dispersionē sp̄m̄ sc̄m̄
d̄e n̄ posse in baptismo peccata dimittere. seu sacramtū dom̄i ei
corporis & sanguinis nullā acceptū posse remissionis utilitatē
plus ceteris cibis offerre. nec hic nec in futuro sc̄lo p̄cipi & remis
sionē. & quia dispendiū h̄c̄ & in futuro negat ueniā. p̄culdubio
aliquorū remissionē in futuro indicat peccatoz̄. sic s̄ otiosa uerba.
& sup̄flus cogitationes. si bene agere studet̄ & p̄raue gesta. ante
diē mortis em̄ dare desiderat. **A**ut facite arbore bonā. vsq, ex
fructu arbor̄ cognoscit̄. Arbor bona xp̄c̄ ē. fructificans salutē
Arbor mala diabolus p̄ditionē p̄ferens c̄sentientib, sibi. Siue
iudei mala arbor̄ merito dicunt̄. qui fructū bonę operationis
arbori malo id diabolo deputabant. vnde digna reprehensione
eos increpat dicens. **E**x abundantia cordis os loquit̄. Et
ex nequitia cordis ur̄i. uerba proferunt̄ blasphemie.

Dico autē uob. usq. reddent de eo rationē in die iudicii. Ac si dixisset &
 si superflue ē locutionis ratio reddenda. quanto magis criminosę blasphemę.
 vřę adlernā dāpnationē generabunt. **E**x uerbis tuis. usq. condēpnaberis.
 Et de bona locutione coronaberis. de mala autē dampnandus eris.
Tunc responderē ei quidā describis. usq. uolum' te signū uidere. Luc' dicit.
 qđ ex celo signū uidere desiderarent. Deniq. tale signū uoluer' habere
 diuinitatis ei'. quale factū ē sub helia pph'ia. quando ignis de celo ueniens.
 duos consumpsit pene contarcos. **Q**ui respondens ait. o generatio. usq.
 nisi signū uone pph'ie. Generationē malā dicit. ppter transgressionē
 mandatorū dī. Adhuc tē. quia derelicto uero dō diuersarū gentiū idolis
 seruiebat. Cui inquit signū de celo diuinitatis meę nolo ostendere
 sed d'erna passionis meę exemplū ostendā. **S**ic enī fuit. ionas in uentre
 celi. tri. Si enī parasceue cū pterita nocte numeb. & sabbatū cū sua
 nocte. & noctē domynicā cū subsequenti die. iii. dies inuenies. Porro
 cor t're sepulchrū nomynā. Ionas qui colūba siue dolens in p'tat'.
 sig' xpm. sup quē sps scs in specie columbe descendit. quia dolores
 nros portauit in corpore suo sup lignū. Ninuue in p'tat' speciosa sig'
 ectam decore uirtutū ornata. Quod uero xpc duas noctes & diu
 integrū diē in sepulchro iacuerit. sig' qđ simplici morte sui corpo
 ris. duplā mortē nram. corporis & anime destruxit. **V**iri ninuue.
 usq. plusquā iona hic. Non sententia potestatis. sed uite correctionis
 nre uite gentē iudeorū dāpnabilē eē ostendunt. quia ionas paruo
 tēpore tantū uerb' p'dicabat. xpc uō multo tēpore & uerb' docebat.
 & signa diuine potentie ostendebat. **R**egina austri. usq. plusquā
 salomon hic. Hęc enī gentē iudeorū dignā dāpnationis eē ostendit.
 quia ipsa uert' a finib' t're. discere sapientiā a salomone. Iudei uero
 sapentiā discere a xpo reuer'. qui ē dī uirtus & dī sapientia

in medio eorum commorante. Regina austri. & uiri nimeue. uni
uersitate sanctorum significavit. quia sancti pro potentia emulare student
delicta sua. aut precauent pro sapientia ne peccent. **C**um autem in mun
dus spiritus exierit ab homine. in tempore datus legis iudeis. spiritus in mun
dus exiebat. & modo in baptismo ab uno quoque fidelium exire compellitur.
Ambulat pro loca arida querens requiem & non inuenit. Loca arida corda
sancientium non habentes humorem luxurie. in quibus, circumiens con
sensum prave suggestionis sue non inuenit. Unde dominus de illo. sub
umbra inquit dormit. in secundo calami. & locis humilibus. In um
bra videlicet. tenebras conscientias. in calamo quod foris nudus. intus
est uacuis simulacris. In locis humilibus. lasciuas mollesque mentes in
sinuant. **T**unc dicit reuertor in domum meam. usque mundata & ornata.
Vacantem domum. id est torpentem ab operibus bonis inuenit. & simulatione
uirtutum pro hypocrisis ornata. **T**unc uadit & assumit. uel alios
spiritus usque habitant ibi. Sumens itaque. uel principalia uirtutia unde to
tius nequitiæ germinis pullulat. ipse est octauus. **E**t fuit nouissima
hominis. usque sic erit generationi huic pessime. Leuis enim fuit israhel
itico populo pro deprauata lege. quam in egypto ante legem. Et un
cuique hominum melius est. uiam ueritatis non agnoscere. quam de ignita
re retro redire. **A**d huc eo loquente. usque foris stant querentes te.
Non simplicitate ut aestimant. sed cum dolo matrem & fratres foris stare prohibet ac
cupiens explorare utrum proponerent matrem affectum predicationis
officio. **A**t ille respondens dixit. quæ est mater mea usque in fratres sororum
& mater est. Non quasi nesciens interrogat. aut matrem. & matris teneri
filius dispiciens. quia in lege iubetur. patrem & matrem honorare.
sed ostendere uolens maiorem esse spiritualem propinquitatem quam car
nale. Sic alibi dixit discipulis suis. qui amat patrem aut matrem plusquam

ecclia intelligit.

me n̄ ē me dignus. Mystice uō mat̄ sinagoga. & iudex foris
 stare dicunt. quia credente gentilitate intrare infidē xp̄i
 nequibant. Sed int̄rogat aliquis quomodo populus gentilis
 voluntatē patris faciens. mat̄ xp̄i fieri possit. sed quia credendo
 fr̄s & sorores efficiunt. p̄culdubio mat̄ fit̄ p̄dicando quando
 alios dō docuit ad fidē generat̄. In illo tēpore exiens ih̄s
 de domo. De israhelico uidelicet populo in quo ex uirgine carnē
 sūpsit. Sedebat secus mare. id̄ p̄ aptos diuersis nationib; p̄dicabat̄
 immundo. Et tēgrogat̄ s̄ ad eū turbę multę. Per p̄dicatores t̄ba
 credentiū ad xp̄m collectę s̄. Ita ut nauiculā ascenderet̄ vsq; in
 pambolis dicens. Nauicula siḡ eccliam. que fluctib; p̄secutionum
 circū data ē immundo. Qui uō in litore stant. & nec fluctib; maris
 tangunt̄. nec in naue poss̄ ascendere. & n̄ carent uerbi dī. siḡ eos
 q̄ nouit̄ ad fidē uenientes. errore s̄ infidelitatis exiti. & adhuc p̄
 lauacrū baptismatis eccliam n̄ intrauer̄. Sive turba que in litore
 stabat. siḡ eos q̄ hic in soliditate fidei p̄seuerant. & nec errore infi
 delitatis tangunt̄. nec adhuc ianuā paradisi intrare sinuntur.
Ecce exiit q̄ seminat seminare sem̄ suū. Xpc̄ exiit de sinu patris in mundū
 sem̄ doctrine sue spargere p̄ se & p̄ p̄dicatores suos ut fructus
 bonę operationis in cordib; fidelium cresceret. **Q**uedā cecider̄
 secus uia. & uoluere comedere ea. Secus uia sem̄ cadit uerbi dī.
 quando cor auditoris prauis cogitationib; auditiā p̄dicationē
 ēculcat. & immundi sp̄s eā d̄ memoria tollunt. **A**lia cecider̄ in
 p̄terosa. vsq; quia n̄ habebat̄ radicē aruer̄. P̄terosa significant
 duritiā cordis. ubi n̄ ē altitudo t̄re. id̄ studiū disciplinæ.
 Sole orto p̄secutionis siue occultę tēptationis arescit uerbu dī in
 corde susceptū eū gaudio. quia carit̄ radice caritatis.

5 **A**lia ceciderunt in spinas & creuerunt spinę & suffocauerunt ea. Spinę sig̃ diuitias
que ^{cor} pungunt dolorib, querentis ne inueniantur. & cū inuentę fuerint
ne reseruānt. & intentionē possidentis iuulneratū ad aeternā dāpnati
onē trahunt. **A**lia uō ceciderunt in trā bonā vsq, aliud tricesimum.

5 **B**ona trā sig̃ corda pfecta. In quib, uerbū dī in alio generat fidē trim
tatis. quā sig̃ tricenarius numerus. In alio loco pfectionē bonoꝝ operū.
quā sexagenarius. In alio pseuerantiā que ad aeternā dūc remunerationē.
quā ^{qd} ^{fit} in centenario numero figurat. Alii in tricenario cōiugatos. In sexage
nario uiduatos. In centenario uirgines uoluerunt intellegere.

5 **Q**ui habet aures audiendi audiat. Qui habet uoluntatē aurib, cordis intellegat.

5 **E**t accedentes disceptu. vsq, illis. hic n̄ ē datū. siue ut mare ait. Illis aū quia
foris s̄. om̄a in parabolis fiunt. Qui aū intrare student in scūariū
dī. intellegent nouissima mysteriorū regni dī. Et recte in parabo
lis audiunt. q̄a clausis sensib, cordis ueritatē cognoscere nolunt.

5 **Q**ui aū habet dabit ei & habundabit. qui aū n̄ habet. & qd̄ habet auferet ab eo.

5 **Q**ui amorē habet uerbi dabit ei. & sensus intellegendi q̄t amat. Qui
uō n̄ habet amorē audiendi. si t̄ naturali ingenio. t̄ litterali exercitio
aliquid habere uideat. & iā hoc n̄ amittat. ut nulla uere sapientie
dulcedine gaudat. Et licet specialit̄ de aptis dictū eē uideat. quib,
datū ē caritate fidei q, potitis nosse mysteriū regni dī. & iudeis
quia in parabolis uidentes n̄ uidebant. & adientes n̄ intellegebant.
qd̄ legis litterā eēt amissuri. Potest tam̄ & generalit̄ accipi. quia
sepe ingeniosus doctor se prius & sapientia negligendo. quā simplex
& studiosus elobomando degustat. & idcirco n̄ nūquā studiosus
tarditatē intellegentię pmeret. ut eo maiora r̄tributionis p̄ma
inueniat. quo magis elobomata studio inuentionis. **I**deo in parabolis
loquar eis. vsq, neq, intellegent. Nunc aperit aptis qd̄ ideo turbis in

parabolis loquebat. quia supba intentione se uidentes & audientes
aestimabant. & ob hoc se celesti magisterio subdere nolebant. ut
simplicib; & humilib; mysteria celestia cognoscerent. ipsi rema-
nerent uacui intelligentiae spiritalis.

Non absurde ad hoc dicim' iudgos fuisse ceca-
tos. nedita in parabolis ad no intellege-
rent. ut fide ei irritata eu crucifige-
rent a quo p' resurrectione ei miraculis quae fiebant in nomine
ei triti. tanto amplius de reatu mortis dni humiliati eu uehe-
mentius diligerent. quanto sibi tantu scelus dimissu ee gauderent.
quo tanta erat supbia. ut tali ee humiliatione deicienda.

Et adimpleret eis pphcia esaię pphę dicens. Aure audistis. iri-
tate dicitur que habent uisu & auditu corporis extrinsecus.

& semetipsos priuauer' uisu & auditu corporis & cordis intrinsecus.
Incrassatu e eni cor populi hui'. Incrassatu dicitur cor iuda eoz malitie
crassitudine & abundantia peccati. **A**urib; grauit' audier'. Quia
uerbu dni ingrate susceper'. & oculos suos clauer'. & p' salute
n meruer'. quia n natura. sed uoluntate ceci s'. **V**estri au oculi beati.
vsq; que audistis & n audier'. **A**braha esaias & micha pphę ui-
der'. sed a longe aspicientes. & p' speculu in enigmate salutantes.

Apti uo dnm in p'sentiaru habentes. n opus habebant p angelos aut
puarias doceri uisionu species. Quos uo math pphęas & rustos
appellat. Hos lucas pphęas & reges nominau. Quia nimiru ipsi
s reges magni qui ^{di dicit} in tempore suaru motib; n e sentiendo succumbere.
^{mortu suorum} sed regendo nouer' p ee. **A**lia parabola pposuit illis dicens.

Simile e regnu celoꝝ homni qui seminau bonu sem in agro suo.
Bene similis dicitur q ei poma aptus ee pbat'. Bonu utiq; sem in agro

corporis sui seminat. quia sem bonę uoluntatis ad operū pfectio
ne pducere studet. **C**ū autē dormirent homines uenit inimicus ei.
vsq; & abiit.

Hęc quide sententia cautos nos eē ammonet.
ne dū torpem' inertia. diabolus feduātē
uiciorū sup sem bonę uoluntatis spargit.

Cū creuisset herba. vsq; inimicus homo
hoc fecit. Hic nob patientie exēplū
pbat. ut sic pat' familias indolo inimi patientis fuit. sic
in aliqua nos lesione. n̄ statim ad uindictā. sed magis ad tolerantia
recurrām'. **S**erui autē dixer' ei. vsq; emaducis simul cū eis & tri-

ticū. Hic deniq; discretiois. & tolerandi malos habem' exēplū. ne si
magis uiscendo talione malis reddam'. bonis pbeam' scandalum
imitationis. **S**inite utraq; crescere. vsq; triticū autē egregante
in horreū meū. Hic habem' uocem' longanimitate patientie. ut in
longanimitate iustitiā medicem'. & in iudicio patientiā n̄ neglegam'.

Aliā parabolā pposuit illis dicens. Simile ē regnū celoꝝ grano sinapis.
vsq; & habitent in ramis ei'. Granū sinapis p dicitio ē euangelii. &
notitia scripturarū que duc' ad uitā. Qui seminat sensus nr̄ & am' ē.
Qui suscipiens granū p dicationis. & humore fidei fouens fac' in agro
pulsulare pectoris sui. Que myma ē om̄ib; disciplinis. q̄a ad primā
doctrinā fidē n̄ habet. quando d̄m q̄ ē auctor uitę mortuū. & scan-
dalū p dicit crucis. Hęc philosophorū dogmatib; multo m̄nor' eē
uider' cōparata. sed quia eorū documta in modū holerū emollita.
cito crescunt & corrūm'. Hęc myma cū iā anima credentis. t̄ in toto
mundo fuerit p dicata. n̄ in holerā sed in arbore crescit. ita ut in ramis
ei'. id dogmatū diuersitatib; anima req̄escant. Potest in grano sinapis
dom̄icę incarnationis humilitas designari. q̄a acceptū homo ioseph

sepeliunt in horto. creuit uero in arbore. q̄ surgens ascendit in celum.
 ramos expandit. id ē p̄dicatores. in quib. quicq. fideles ab hui' uite fatiga-
 tione reuiescerent spargit. **A**liā parabola locutus ē eis. simile ē
 regnū celoꝝ fermento. vsq. donec fermentatū ē totū. Hęc mulier ē
 sup̄ dicta apostolica p̄dicatio. siue eccl̄a ex diuersis gentib. congregata.
 Hęc tulit fermentū. id notitiā scripturarū & abscondit in farina satis-
 tribus. ut sp̄s & anima & corpus n̄ discrepent in se. sed consentientes
 in unū. qđ cūq. a patre postulauerint imp̄trent. Siue mulier eccl̄a
 tres p̄pagines filioꝝ noe p̄ fermentū fidei n̄ ad tripl̄e sed ad diuinita-
 tis uirtutē p̄ducit. Et scđm platonē. tres passionēs humanę anime
 p̄ fermentū ad unam. quando ^{de} rationabili qđ in cerebro. putauit. pru-
 dentia possidem'. In masculibili terra uicia qđ in felle putabat. rigore
 tenem'. In cupiscibili qđ in core aestimabat. desideriu uirtutu
 sum'. Satū gen' ē m̄surę. apud palestinos habens unū & dimidiū modiu.
Hęc om̄a in parabolis locutus ē ih̄s ad turbas. & sine parabola locutus
 ē n̄hl. Nā infidelib. turbis huc usq. in parabolis loquit'. Discipuli. u-
 credentes. domi in̄rogant. ut secreta mysteria sciant. **A**peria
 in parabolis os meū. &c. &c. Hoc testimoniu de septuagesimo psalmo
 sumptū ē. Et ex p̄sona dñi dñi. quā n̄ inuentus neq. in celo neq.
 in terra neq. sub terra q̄ dign' sit aperire librū & soluere sig-
 nacula ei'. **T**unc dimissis turb̄ uenit in domū. & accesser̄ ad eū
 discipuli ei' dicentes. Ediffere parabola in uiciorū agri. Dimissis
 iudeoꝝ turbis. ingredit' eccl̄am gentiu. & ibi discipulis fidelib. deuote
 discipulis. diuina exponit sacramta. Quę ergo ad nō s̄ exposita.
 his debem' fidē ac comodare. quę aut̄ tacta s̄ & nob̄ relicta. breuiter
 p̄stringam'. Homines dormientes magistri s̄ eccl̄e. serui angeli s̄.
 qui cotidie uident facie patris. sed magistris uigilandū ē. ne inimicus.

x

· 2 · diabolus sup semine & zizania. hoc ē hereticorū dogmata. In eo qd dicitur
sinte utraq, crescere. penitentia locus dat necito amputemus fr̄m.
Huic sententia ceterarū uidet̄. illud apti. cū huiusmodi nec cibū sumere.
sed uirtutū & zizania. quādiu herba ē. aut nulla aut difficilis est
distantia. & hic monemur ad nō. ne ubi qd ambigū ē. cito sententiā
pferam. sed dō iudici t̄m̄nū reseruem. **S**imile ē regnū celoꝝ thesau
ro abscondito in agro. vsq. & emittit agrū illū. Thesaurus absconditus ē
celestis desiderū. ager disciplina celestis studii ē. in quo absconditur
thesaurus a fauore humano. ut ab inmundis spiritibus seruetur.
Quē pfecto agrū uenditis omnib, cōparat. q̄ cuncta sua t̄rena desideria
p custodia celestis desiderii calcat. Sive thesaurū in agro duo s̄
testam̄ta. in quib, multa sentiens latere contēptū tēporaliū rerū
otū. sibi cōparat. ut sit diues in agnitione di. qd̄ thesaurū tē n̄ inui
dia celat. sed abscondit ne pdat. **I**terū simile ē regnū celoꝝ hominū
negotiatori querenti bonas margaritas. vsq. & emittit eā. Inuenta una
margarita p̄iosa. om̄a que habuit uendidit. quia in cōparatione
celestis uitę om̄a habita uilescunt. Si uō sc̄ps homines scrutari uis. unū
ih̄m xp̄m qui absq, culpa ē omnib, meliōrē inuenies. Si intellectu que
ris illū solū c̄teris p̄minere p̄bauers. In principio erat uerbu. Et
mandatū omnib, sic caritas ē excellentior. in qua om̄a restaurant̄.
Et in c̄teris libris euangeliū fortior eē p̄batur. **I**terū simile ē
regnū celoꝝ. sagene missę in mare. vsq. malos aū foras miserunt.
Sagena siḡ ectam. que om̄s cōmunit ad ueniā peccatoꝝ mittat.
que ad litus. i. ad finē sc̄ti trahit̄. p̄ doctrinā p̄dicatoꝝ. & in finē
sc̄ti in celestes mansiones recipiunt̄. Impi uō interiorē tenebras
mittunt. **A**t illis ih̄s. Idē om̄s scriba doctus. vsq. noua & uetera.
Admonet̄ apostolos. ut quicquid in euangelio p̄dicarent. legis & p̄p̄he

taris uocib, epbarent. Ac si apte diceret. Ille in sca ecta doctus p
 dicator. e. qui & noua scit pferre desuauitate regni. & uulsta
 dicere. & errore supplicii.

EXPLICIT LIBER SECVNDVS: INCIPIT TERTIVS:

ET FACTUM EST CUM CONSUMMASSET IHS PARABOLAS ISTAS. VSQUE
 sapientia hęc & uirtutes. Differre int sinagogā que cgregatio. & ectam
 que uocatio intpnt. qđ pecora & animalia quęq, cgregari possunt.
 conuocari aũ nisi ratione utentia n̄ poss. loeo q, rectius nouę gnę
 populū quasi rationabile adunzate fidei cuocatām ectam nomzare
 placuit ecclesiasticis uiris. quā sinagogā qđ inrationabiliū cgregationē.

Nonne hic ē fabri filius. vsq, & scandali zabari in eo. Error iudaeorū
 salus ē gentiū nequaquā sine certi mysterii causa. xpc in carne ap
 parens fabri filius appellari uoluit. veracitē faber. ē. pat̄ ei qđ amā
 quę in celo & in terra s̄ fabricaū ex nihilo. & qđ adhuc cotidie uasa in
 in uasa misericordię fabricat. **I**hs dixit eis. Non ē. pph̄ & sine honore
 nisi in patria sua. Non solū ipse pph̄ & arū caput. sed helias hieremias.
 & ceteri quiq, m̄nores in ppris quā in exteris ciuitatib, habebant.
 quia ppe modū naturale. ē. ciues ciuib, inuidere. sic iudę n̄ p̄sentia
 operū sed fragilitate c̄siderabant nature. **E**t n̄ fec̄ ibi uirtutes
 multas. p̄pt̄ in ueridulitate illorū. Nolebat enī illis miracula diuinitatis
 sue clarescere. ne quo magis cernerent. diuinitatis potentia. eo ma
 gis dispecta ueritate dāpnabiles fierent. **I**n illo tempe. Auduit

herodes tetrarcha. vsq, ideo uirtutes operant̄ in eo.

Herodes bene sentiens. de resurrectione mortuorū
 omnimodo pueris suis pdicabat. qđ sc̄ in maiori uirtute resur
 gen. qui ioh̄ ideo uirtutes facere dixit. quia a morte resurrexisset.

& p̄optiore animū gentiū. ad fide alienigena ostendit. quā iudaeorū.

quia ioh̄ nulla signa faciente resurgere putauer. Iudę ū xpm̄ p̄resurgere. sed subleu
 ad sapulis crediderunt.